

Debreceni Ítéltábla

Bf.II.374/2025/21.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2025. december 3. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta következő

í t é l e t e t :

Az üzletszerűen elkövetett vesztegetés elfogadásának büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társai ellen indult büntető ügyben a Miskolci Törvényszék 2025. március 26. napján kihirdetett 6.B.16/2023/93. számú ítéletét megváltoztatja.

Terhelt1 I. rendű vádlott korrupciós bűncselekményeit a Btk.291.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont, b) pont 2. fordulatra figyelemmel a (3) bekezdés c) pontja szerint minősíti, a vagyon elleni bűncselekményeinek helyes minősítése 2 rendbeli folytatólagosan, felbujtóként elkövetett csalás büntette (Btk.373.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont), a közbizalom elleni bűncselekményeinek helyes minősítése 2 rendbeli folytatólagosan, felbujtóként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétsége (Btk.345.§).

Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3ak korrupciós bűncselekményeit a Btk.290.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés, (3) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősíti, a vagyon elleni bűncselekményeik minősítéséből mellőzi a társtettesi elkövetői minőséget.

A meg nem fizetett pénzbüntetések helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata a kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén börtön, egyéb esetben fogház.

Terhelt1 I. rendű vádlottól lefoglalt 4 187 000 (négymillió-száznyolcvanhétezer) Forintból 2 888 397 (kettőmillió-nyolcszáznyolcvannyolcezer-háromszázkilencvenhét) Forintra vagyonekobszt rendel el, míg 1 298 603 (egymillió-kettőszázkilencvennyolcezer-hatszázhárom) Forint vonatkozásában a lefoglalást megszünteti és kiadni rendeli Terhelt1 I. rendű vádlott részére azzal, hogy azt a Cég magánfél polgári jogi igényének biztosítása érdekében visszatartja. A visszatartást meg kell szüntetni, ha a magánfél a megállapított teljesítési határidő lejártától számított két hónapon belül nem kért végrehajtást.

Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű vádlottakat egyetemlegesen terhelő kártérítés után fizetendő eljárási illeték összege helyesen 46 111 (negyvenhatezer-száztizenegy) Forint, melyből Terhelt1 I. rendű vádlottat 4611 (négyezer-hatszáztizenegy) Forint, Terhelt2 II. rendű vádlottat 41 500 (negyvenegyezer-ötszáz) Forint terhel.

Terhelt1 I. rendű és Terhelt3 terhelt3akat egyetemlegesen terhelő kártérítés után fizetendő eljárási illeték összege helyesen 3180 (háromezer-egyszáznyolcvan) Forint, ami a vádlottakat egyetemlegesen terheli.

Terhelt2 II. rendű vádlott személyi igazolvány száma: ...

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

[1] A Miskolci Törvényszék a rendelkező részben rögzített ítéletében Terhelt1 I. rendű vádlottat 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett vesztegetés elfogadásának büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 291. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont II. fordulat], folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont], valamint folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt halmazati büntetésül 2 év, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetésre, 100 napi tétel, 1500 forint egy napi tétel összegű, 150 000 forint végösszegű pénzbüntetésre; Terhelt2 II. rendű vádlottat folytatólagosan elkövetett vesztegetés büntette [Btk. 290. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont], folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont] és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt halmazati büntetésül 1 év 5 hónap, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetésre, 60 napi tétel, 1500 forint napi tétel összegű, 90 000 forint végösszegű pénzbüntetésre; Terhelt3 terhelt3at folytatólagosan elkövetett vesztegetés büntette [Btk. 290. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont], folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont] és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt halmazati büntetésül 1 év 5 hónap, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetésre, 60 napi tétel, 1500 forint napi tétel összegű, 90 000 forint végösszegű pénzbüntetésre ítélte.

[2] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát mindhárom vádlott esetén börtönben határozta meg és rendelkezett arról, hogy a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontja a szabadságvesztés végrehajtása elrendelése esetén a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap. A pénzbüntetések meg nem fizetésének esetére akként rendelkezett, hogy azt vagy annak meg nem fizetett részét fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. Ezen túlmenően Terhelt1 I. rendű vádlottal szemben 260 000 forint összeg erejéig vagyonekobbzást rendelt el, Terhelt3 terhelt3 részére a pénzbüntetés megfizetésére 10 havi, havi 9 000 forint összegű részletfizetést engedélyezett. A nyomozás során lefoglalt anyagmozgatási naplók és vételi jegyek, valamint 2 darab papíron rögzített adatok lefoglalását megszüntette és azoknak az iratok között történő kezelését rendelte el.

[3] Kötelezte I. és II. rendű vádlottakat egyetemlegesen a Cég magánfél részére 768 530 forint összegű kártérítés, I. és terhelt3akat egyetemlegesen a Cég magánfél részére 530 073 forint kártérítés megfizetésére, melyeket meghaladóan a Cég magánfél által bejelentett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította. Felhívta a polgári jogi igény után Terhelt1 I. rendű vádlottat 6 745, Terhelt2 II. rendű vádlottat 35 175, Terhelt3 terhelt3at 25 520 forint eljárási illeték megfizetésére. További rendelkezése szerint a Terhelt1 I. rendű vádlottól lefoglalt 4 187 000 forint összeget az e vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetés, vagyonekobbzás és az elbírált polgári jogi igény biztosítása érdekében visszatartani rendelte azzal, hogy a visszatartott pénzösszezen felül fennmaradó összeget lefoglalása megszüntetését követően kiadni rendelte I. rendű vádlott részére. A felmerült bűnügyi költségből II. rendű vádlottat 102 737 forint, Terhelt3 terhelt3at 85 709 forint megfizetésére kötelezte és megállapította, hogy 5 190 forint bűnügyi költséget az állam viseli.

[4] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen több irányban került sor jogorvoslatok bejelentésére.

[5] Egyfelől az ügyészség élt fellebbezéssel mindhárom vádlott terhére, büntetéseik súlyosítása, velük szemben hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetés, illetve közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása, valamint a szabadságvesztés büntetések végrehajtása próbaidőre felfüggesztő rendelkezésének mellőzése érdekében. Fellebbezésében kifejtett álláspontja szerint a vádlottakkal szemben kiszabott, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetések eltúlzottan enyhe joghátrányok, nem felelnek meg a bünteteskiszabási elveknek. A törvényszék eltúlzottan értékelte az enyhítő körülmények súlyát, hiszen a korrupciós bűncselekmények kiemelkedő tárgyi súlyára és jellegére figyelemmel az ilyen bűncselekmények elkövetőivel szemben fokozott társadalmi elvárás a szigorú joghátrány alkalmazása.

[6] Másfelől fellebbezéssel élt Terhelt1 I. rendű vádlott védője a büntetés enyhítése és e vádlott előzetes mentesítésben részesítése érdekében; Terhelt2 II. rendű vádlott védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan a büntetés enyhítéséért; Terhelt3 terhelt3 védője a folytatólagosan, üzletszerűen elkövetett vesztegetés büntette és a folytatólagosan elkövetett

hamis magánokirat felhasználása vétsége vonatkozásában felmentés, másodlagosan a csalás büntette vonatkozásában enyhébb minősítés érdekében élt fellebbezéssel.

[7] Terhelt1 I. rendű vádlott védője a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 584. § (6) bekezdésében foglalt kötelezettségét megszegve fellebbezését írásban nem indokolta.

[8] Terhelt2 II. rendű vádlott védője fellebbezésének indokolásában perorvoslatát fenntartva elsődlegesen II. rendű vádlott felmentésére, másodlagosan a szabadságvesztés jelentős mértékű enyhítésére tett indítványt. Elsődleges indítványa kapcsán kifejtett álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése során tévedett, ennek következményeként a tényállást helytelenül állapította meg. Kifejtette, hogy a törvényszék II. rendű vádlott bűnösségét szinte kizárólag I. rendű vádlott beismerő vallomására alapította, I. rendű vádlott azonban a beismerő vallomása megtételekor védő nélkül jelent meg, meg volt ijedve a helyzettől, a szituáció miatt akár a valóságnak nem megfelelő vallomást tett csak azért, hogy szabaduljon a kényszerítő helyzetből. Beismerő vallomása nem is túl terjedelmes, címszavakban, vázaltszerűen számolt be a bűncselekmény elkövetésének körülményeiről. Kifogásolta továbbá, hogy az eljárás során nem került feltárára, hogy hány alkalommal, milyen összeget, milyen megállapodás alapján fizetett volna Terhelt2 II. rendű vádlott Terhelt1 I. rendű vádlott részére, nem tudni, hogy a pénzátadások mikor és hol történtek. I. rendű vádlott nem tekinthető önálló intézkedésre jogosult személynek, ugyanis az a körülmény, hogy a sértetti ügyvezető az adott időszakban elmulasztotta az ellenőrzési kötelezettségét teljesíteni, nem jelenti azt, hogy I. rendű vádlott önálló intézkedésre jogosult munkavállaló lett volna.

[9] Összességében a vádhatóságnak nem sikerült kétséget kizáróan bizonyítania Terhelt2 II. rendű vádlott bűnösségét, ezért elsődlegesen e vádlott felmentése indokolt. Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra kötelezésére tett indítványt a tényállás tisztázatlanságára, a könyvszakértői bizonyítás hiányára tekintettel. Harmadlagos indítványa a kiszabott büntetés lényeges enyhítésére, az elsőfokú bíróság által feltárt enyhítő körülményekre, II. rendű vádlott büntetlen előéletére és a bekövetkezett jelentős időmúlásra tekintettel a szabadságvesztés mértékének csökkentésére irányult.

[10] Terhelt3 terhelt3 védője fellebbezése írásbeli indokolásában perorvoslatát fenntartva az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására, terhelt3nak a folytatólagosan elkövetett vesztegetés büntette és a folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásnak vétsége miatt emelt vád alóli felmentésére, a csalás bűncselekménye vonatkozásában enyhébb alakzat, a Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (3) bekezdés b) pont szerinti csalás büntettének megállapítására tett indítványt. Másodlagosan a vesztegetés büntette kapcsán a folytatólagosságra és az üzletszerűségre vonatkozó utalás mellőzésére, a magánokirat felhasználása vétsége kapcsán a folytatólagosságra való utalás mellőzésére, harmadlagosan az ügyészség súlyosítását célzó fellebbezés elutasítására és az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

[11] Álláspontja szerint az elsőfokú tényállás részben ellentétes az ügyiratok tartalmával, de a videófelvevételek alapján e részbeni megalapozatlanság kiküszöbölhető. A videófelvevételeken ugyanis terhelt3 mellett fia, tanú6 egyértelműen felismerhető, sőt egy esetben terhelt3 házastársa is feltűnik azon. terhelt3 nevelt gyermeke, tanú6 a beszállítások során ténylegesen jelen volt, az általa összegyűjtött hulladékvasra vonatkozó vételi jegyeken is az ő aláírása szerepel, nem utólagosan jelent meg a telephelyen, ellentétben Terhelt2 II. rendű vádlott rokonai, ismeretségi körébe tartozó személyekkel. Kifogásolta, hogy a videófelvevételeken nem látszik a nemesebb fémek mérésére szolgáló kiértékelő mérleg, az ott írt fémhulladék értéke, mennyisége a sértetti feljelentésen alapul, de a feljelentés mellékletét képező fotóknál a sértett1-től származó megjegyzések pontatlanok, azok csak becsléseken alapulnak. További hivatkozása szerint a beszerzett és rendelkezésre álló vételi jegyek között a terhelt3 által aláírt és ezáltal az okirathamisítás elkövetési tárgyát képező okiratok nincsenek meg, de azokat a nyomozati szakban sem állt módjában megtekinteni, mivel az azokra vonatkozó iratmegismerési jogát a nyomozó hatóság korlátozta. Ezért kérte, amennyiben a terhelt3-ra vonatkozó, 2020. február 17-28. közötti vételi jegyek mégis fellelhetők az iratok között, azokat a másodfokú bíróság tegye tárgyaláson a bizonyítás anyagává.

[12] Részletesen elemezte a Btk. 345. §-ához fűződő kommentárt, mellyel kapcsolatosan kifejtette, hogy a vád alapját képező, terhelt3 szignójával ellátott vételi jegyek hiányában e vádlott bűnössége nem állapítható meg a hamis magánokirat felhasználásának vétségben, illetve ehhez köthető módon a Btk. 373. § (4) bekezdése szerinti csalás büntetési alakzatában sem. III. rendű vádlott nyomozati vallomása szerint hallgatólágosan ugyan elfogadta Terhelt1 I. rendű vádlott bűnös ajánlatát, de a valóságban nem kapta meg a remélt pénzüsszeget ebből, így terhelt3 nem adhatta át a kárösszeg felének megfelelő 265 036 forintos jogtalan előnyt, ami mellett Terhelt1 I. rendű vádlott a szembesítés során úgy nyilatkozott, hogy összesen 30 000 forintot kapott terhelt3ól. Egyet nem értését fejezte ki a fellebbviteli főügyészség azon álláspontjával, hogy I. rendű vádlott a cég önálló intézkedésre jogosult munkavállalója lenne, munkaszerződése szerint ugyanis az ügyvezető igazgató utasítása és ellenőrzése, felügyelete mellett dolgozik. Külön szerződési rendelkezés hiányában I. rendű vádlottra pedig nem terjed ki a Munka Törvénykönyve vezető állású munkavállalóira vonatkozó jogszabályi kötelezettség. Harmadlagos indítványa kapcsán a törvényszék által kiszabott joghátrányok fajtáját, nemét elfogadhatónak tartva azok helybenhagyása tartotta indokoltnak azzal, hogy a súlyosító körülmények közül mellőzni kell a 2008. évben történt elítéltetésre vonatkozó utalást.

[13] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.189/2025/2. számú átiratában az ügyészség fellebbezését módosított tartalommal, a cselekmény eltérő minősítésére és súlyosítására irányulóan tartotta fenn, a védelmi perorvoslatokat pedig alaptalannak találta. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság túlnyomórészt megalapozott tényállást állapított meg, ami azonban kisebb mértékben hiányos, illetve ellentétes az ügyiratok tartalmával. E körben a tényállás [29]-[31] bekezdései részben pontatlanok, részben nem közérthetően megfogalmazottak, így azok helyesbítése szükséges. Emellett [32] bekezdésben írtakat kiegészítendőnek, a [34], [36], [37] bekezdéseiben írtakat helyesbítendőnek találta. Terhelt1 I. rendű vádlott a vesztegetéssel jogtalan előnyként nem összesen 260 000 forint, hanem

ténylegesen a család módon megszerzett gazdagodás felének megfelelő, Terhelt2 II. rendű vádlottól 384 265 forint, Terhelt3 terhelt3ól 265 036 forint jogtalan előnyhöz jutott.

[14] További álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlottak bűnösségére, a cselekmények minősítése azonban helyesbítést igényel. Utalt a BH2023.91. és a BH2017.250. számon megjelent eseti döntésekre, melyek fényében egyértelmű, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott a beosztása ellenére a sértett gazdasági társaságon belül önálló intézkedésre jogosult személy volt, ugyanis bizalmi beosztásban, senki által nem felügyelten állapíthatta meg az eladók által beszállított és megvételre felajánlott hulladékok minőségi besorolását és súlyát. A mérlegjegyen rögzített ezen megállapításait a pénztáros kritika nélkül, automatizmusként elfogadta, ezen adatokkal töltötte ki a vételi jegyet és fizette ki ez alapján a vételárat, azaz I. rendű vádlottnak döntő befolyása volt a cég által megkötött adásvételi szerződések lényegi tartalmára. Ezért I. rendű vádlott vesztegetési cselekményeinek helyes minősítése 2 rendbeli, a Btk. 294. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont b) pont II. fordulatra figyelemmel a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő önálló intézkedésre jogosult személy által köteleességszegéssel, üzletszerűen és folytatólagosan elkövetett vesztegetés elfogadásának büntette; ezáltal Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3ak aktív vesztegetési cselekményei helyesen a Btk. 290. § (1) bekezdés, (2) bekezdés és (3) bekezdés b) pont II. fordulatára szerint minősülnek.

[15] Kifejtette továbbá, hogy a vagyon elleni bűncselekmények során Terhelt1 I. rendű vádlott törvényi tényállási elemet nem valósított meg, így e cselekménynek nem lehet társtettese. Kétségtelen, hogy I. rendű vádlott volt, aki a mérlegjegyeket valótlán adatokkal kitöltötte, amelyeket azonban a vádlott társainak adott át, akik azt bemutatták a pénztárosnak, a vételi jegyen nyilatkoztak arról, hogy a mérlegjegyen feltüntetett fajtájú és súlyú, saját tulajdonukat képező hulladékot a társaságnak eladják, ezután pedig felvették annak ellenértékét. Így a tévedésbe ejtést és a károkozást a valótlán tartalmú magánokiratok felhasználásával, a valótlán nyilatkozat tételével és a vételár átvételével II és terhelt3ak (részben közvetett tettesként) valósították meg. A bűncselekmények elkövetésére irányuló szándékot a vádlott társaiban Terhelt1 I. rendű vádlott váltotta ki, azaz azok elkövetéséhez később nyújtott segítsége egységesen a felbujtás keretein belül értékelendő. Minderre tekintettel II. és terhelt3ak terhére megállapított vagyon elleni bűncselekmény esetében a társtettesi elkövetésre utalás mellőzendő, így Terhelt1 I. rendű vádlott vagyon elleni cselekményeinek helyes minősítése 2 rendbeli, a Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pontja szerinti folytatólagosan, felbujtóként, üzletszerűen elkövetett nagyobb kárt okozó csalás büntette. Ennek megfelelően I. rendű vádlott a folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének sem bűnsegédje, hanem felbujtója és miután ezen bűnrészes magatartása két különböző vádlott önálló tettesi cselekményéhez kötődik, esetében 2 rendbeli felbujtóként elkövetést kell megállapítani.

[16] A büntetés súlyosítására vonatkozó ügyészégi érveket annyival egészítette ki, hogy a szabadságvesztés büntetések a törvényi minimumot sem érik el, így azok lényeges súlyosítása e szempontból is feltétlenül indokolt. Kifogásolta azt is, hogy a három eltérő vagyoni és jövedelmi helyzetű vádlott esetében az elsőfokú bíróság a pénzbüntetések vonatkozásában elmulasztotta az egyéniesítést, mindhármuk esetében azonos összegben határozta meg a pénzbüntetés egy napi tételének összegét. Ezen túlmenően tévedett az

elsőfokú bíróság, amikor az I. rendű vádlottól lefoglalt bűnjelvény kiadásáról rendelkezett. Felhívta a Btk. 74/A. § (2) bekezdés g) pontját és (3) bekezdését, melyek nyomán kitért arra is, hogy I. rendű vádlott munkabérére, illetve azon nyilatkozatára tekintettel, hogy a cselekmények elkövetésekor kifejezetten szűk anyagi helyzetben volt, a vele együtt élő idős szüleit is támogatja, semmiképp sem összeegyeztethető a hálósobában megtalált több millió forintnyi készpénz, így életszerűtlen és elfogadhatatlan az a vádlotti nyilatkozat, hogy a 4 187 000 forint készpénznek csak kisebb, pontosan megjelölni nem tudott része származott bűncselekményekből, a többit az évek során összespórolta.

[17] Összességében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására, a vádlottak bűncselekményeinek a fentiek szerinti minősítésére, velük szemben hosszabb tartamú szabadságvesztés, közügyektől eltiltás mellékbüntetés, súlyosabb pénzbüntetés kiszabására és a szabadságvesztés végrehajtása próbaidőre történő felfüggesztéséről szóló rendelkezés mellőzésére, I. rendű vádlottal szemben a Btk. 74. § (1) bekezdésének a) pontja alapján alkalmazott vagyonek Kobzás összegének 649 301 forintban történő meghatározására és a nála megtalált 4 187 000 forint készpénzre a Btk. 74/A. § (2) bekezdésének g) pontja alapján vagyonek Kobzás elrendelésére, egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

[18] A másodfokú bíróság a bejelentett fellebbezéseket a Be. 598. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a Be. 599. § (1) bekezdése értelmében nyilvános ülésen bírálta el.

[19] A nyilvános ülésen az ügyészség képviselője az átiratában foglaltakat, a védők közül II. és terhelt3 védője a fellebbezéseik indokolásában írtakat fenntartották.

[20] Terhelt1 I. rendű vádlott védője a büntetés enyhítésére, illetve I. rendű vádlott előzetes mentesítésben való részesítésére vonatkozó fellebbezését változatlanul fenntartotta. Hangsúlyozta, hogy I. rendű vádlott már az előkészítő ülésen beismerő vallomást tett, majd lemondott a tárgyaláshoz való jogáról is, így vele szemben már 2023. évben megszülethetett volna az elsőfokú ítélet. E vádlott az eljárás kezdetétől fogva mindent megtett annak érdekében, hogy segítse a nyomozást, az eljárás lefolytatását. Helytelennek és alaptalannak találta a fellebbviteli főügyészség azon álláspontját, amely szerint I. rendű vádlott önálló intézkedésre jogosult személyként követte volna el a vesztegetési cselekményt. Emellett a vagyonek Kobzásra vonatkozó ügyészi fellebbezést is alaptalannak találta. I. rendű vádlott esetében már feltárt enyhítő körülmények súlyára, I. rendű vádlott rendezett életvitelére, megbánó magatartására, személyi körülményeire tekintettel elsődlegesen a felfüggesztett szabadságvesztés tartamának enyhítésére, másodlagosan az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt. Terhelt1 I. rendű vádlott utolsó szó jogán tett felszólalásában megbánásának adott hangot és kitért arra, hogy a jövőben házasságot kíván kötni, szüleit akarja segíteni, jobb munkalehetőség van kilátásban és védőjéhez való csatlakozását fejezte ki. Terhelt2 II.r. vádlott az utolsó szó jogán nem kívánt felszólalni.

[21] A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján – figyelemmel a Be. 590. § (10) bekezdésében foglaltakra is – az ítélet megalapozottsága, az ítéletnek a bűnösség

megállapítására, a bűncselekmények minősítésére, a büntetések kiszabására, intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását mindhárom vádlott esetében arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki és milyen okból fellebbezett (teljes revízió) figyelemmel arra, hogy ugyanazon bűncselekmény vonatkozásában több fellebbezésre jogosult jelentett be fellebbezést, II. és terhelt3akat érintő jogorvoslatok az elsőfokú bíróság ítéletének a bűnösség megállapítását érintő rendelkezését sérelmezték.

[22] A felülbírálat során a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályoknak megfelelően folytatta le. Nem vétett sem abszolút eljárási szabálysértést [Be. 608. § (1) bekezdés a)-h) pont], sem olyan relatív perjogi hibát [Be. 609. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a)-d) pont], ami az eljárás törvényességét befolyásolva az érdemi felülbírálatot kizárta volna és az ítélet hatályon kívül helyezését, így az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását eredményezné.

[23] Ki kell térni arra is, hogy olyan eljárási szabálysértés sem valósult meg, amelynek kiküszöbölése céljából másodfokú tárgyaláson bizonyítás felvételének lett volna helye [Be. 594. § (1) bekezdés]. Amint arra az ítéltábla a törvényhely felhívásával már utalt, a másodfokú revízió az elsőfokú pervitelre szorítkozhat, értelemszerűen így a nyomozásra nem terjed ki. Ugyanakkor amennyiben a nyomozás során biztosított bizonyítékok törvényessége megkérdőjeleződik, az már gátját képezheti egy adott bizonyíték felhasználásának [Be. 167. § (5) bekezdés]. Jelen ügyben azonban a nyomozás eredményeként rendelkezésre álló bizonyítási eszközökkel kapcsolatban nem rögzíthető olyan súlyos eljárási szabálysértés, amely a bíróság által felhasznált bizonyítékokat vagy a tényállást érintené.

[24] Az ítéltábla ugyanakkor olyan, az indokolási kötelezettség részbeni megsértésében megvalósult relatív perjogi hibát észlelt, ami nem volt lényeges hatással a bűnösség megállapítására vagy a büntetés kiszabására, az intézkedés alkalmazására, illetve az a bizonyítás törvényességére vonatkozó rendelkezéseket vagy a büntetőeljárásban résztvevő személyek jogainak gyakorlását sem érintette.

[25] A Be. 564. § (3) bekezdése a)-g) pontjai határozzák meg az ügydöntő határozat indokolásának tartalmát. Eszerint az ügydöntő határozat indokolásának tartalmaznia kell a vádra történő utalást, a vád szerinti minősítést, a vádlott személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tényeket, korábbi büntetésre vonatkozó adatokat, a történeti tényállást, azoknak a bizonyítékoknak a megjelölését, amelyekre a bíróság a döntését alapozta és annak rövid indokolását, hogy milyen bizonyítékokat és miért, vagy miért nem fogadott el, a tényállás szerinti cselekmény minősítését, a határozat egyéb rendelkezéseinek és az indítványok, így különösen a bizonyítási indítványok elutasításának indokolását, azokat az indokokat, amely miatt a bíróság eltért a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától. A Be 564. § (4) bekezdése értelmében a bűnösséget megállapító ítélet indokolása tartalmazza a büntetés kiszabása, intézkedés alkalmazása, vagy ezek mellőzése esetén e döntés indokait, az alkalmazott jogszabályok megjelölésével, illetve ha a bíróság a büntetés kiszabásakor enyhítő körülményként figyelembe vette a büntetőeljárás elhúzódását, akkor az erre való utalást is.

[26] Megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének [77]-[79], [84]-[87], [100]-[107] bekezdésében írtak az indokolás a fenti jogszabályi rendelkezésekben írt tartalmi elemeinek

nem feleltethetők meg, így ezen bekezdések mellőzésre szorultak az elsőfokú ítélet indokolásából.

[27] Ami az érdemi felülbírálatot illeti, az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési kötelezettségét teljesítve döntően megalapozott tényállást állapított meg, azonban – egyetértve a fellebbviteli főügyészség érveivel – a tényállás kisebb mértékben hiányos, illetve ellentétes volt az ügyiratok tartalmával [Be. 592. § (2) bekezdés a) és c) pont], illetve a közérthetőség miatt helyesbítésre szorult. Ezen részbeni megalapozatlanságot a másodfokú bíróság az ügyiratok tartalma alapján a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja szerint – az elsőfokú bíróság által a tényállás alapjául elfogadott bizonyítékok közül sértett1, tanú2 és tanú1 vallomásai alapján – az alábbiak szerint küszöbölt ki:

[28] Az elsőfokú ítélet [27] bekezdését kiegészíti azzal, hogy *Terhelt1 I. rendű vádlott a munkáját 2020. február 17. és 29. napja között önállóan végezte, azt a munkáltatója részéről senki nem felügyelte és senki nem ellenőrizte.*

[29] Az elsőfokú ítélet [29]-[31] bekezdéseit a közérthetőség szempontját is előtérbe helyezve az alábbiak szerint helyesbíti:

A cég telephelyén két mérleg működött: egy maximum 30 000 kilogramm méréshatárú elektronikus közúti híd, amely 10 kilogrammos pontossággal mért (a továbbiakban: járműmérleg), valamint egy maximum 3000 kilogramm méréshatárú kiértékelő mérleg, amely 1 kilogrammos pontossággal mért. A járműmérleg az általános, míg a kiértékelő mérleg a színesfém hulladékok mérésére szolgált a következők szerint:

Amennyiben az eladó egyfajta hulladékot hozott, azt a hozott hulladék fajtája szerint mérték, ha színesfémeket, vagy kisebb tömegű egyéb hulladékot kívánt eladni, annak tömegét a kiértékelő mérlegen a cég kijelölt alkalmazottja lemérte, majd azt a mérlegjegyen rögzítette. Ha nagy tételben szállított vasat, vagy lemez hulladékot kívánt eladni, behajtáskor az eladni kívánt hulladékkal terhelt jármű, vagy más szállítóeszköz tömegét a járműmérlegen megmérték, majd a hulladék lepakolása után – a kihajtáskor – az üres jármű tömegét is megmérték és ezen értékeket a mérlegjegyen rögzítették. A két érték különbözetéből állapították meg az eladott, azaz a cég által megvásárolt termék súlyát

Ha az eladó többféle hulladékot hozott, minden egyes hulladékfajta lerakódása után – ha az a mennyiség miatt indokolt volt – megismételték a járműmérleges mérést és a tömeg rögzítését, így állapítva meg az egyes eladott, azaz a cég által megvásárolt hulladékfajták súlyát.

[30] A [32] bekezdést az alábbiak szerint egészíti ki: *Az eladó a mérlegjegyet a hulladékot átvevő cégalkalmazotttól megkapja, majd azt az eladó adta át a cég másik alkalmazottnak, a pénztárosnak, aki a telephely pénztárában a program segítségével a vételi jegyet elkészítette. A vételi jegyen az eladó aláírásával igazolta, hogy ez a saját hulladéka.*

[31] A [34] bekezdés utolsó mondatát helyesbíti: *A vételi jegy alapján kerül kifizetésre a vételár összege.*

[32] A [36] bekezdést az alábbiak szerint helyesbíti: *2020. február hónapban Terhelt1 I. rendű vádlott gyors pénzkereseti lehetőség érdekében felvetette Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3aknak – egymástól függetlenül, különböző időpontokban –, hogy e vádlottak által később beszállított fémhulladékok első mérlegelése során a mérlegjegyen valótlannal nagyobb súlymennyiséget, illetve eltérő, a ténylegesen leadottnál értékesebb fajtájú fémhulladékot fog feltüntetni, így a vételi jegy alapján nagyobb pénzüsszeget fognak a telephely pénztárában II. és terhelt3ak részére vagy az ő nevükben eljáró személyek részére kifizetni.*

[33] A [37] bekezdését az alábbiak szerint helyesbíti: *„Terhelt1 I. rendű vádlott megállapodott Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3akkal, hogy a mérlegjegyen valótlannal nagyobb súlymennyiség, illetve értékesebb fémfajta feltüntetése útján megszerzett és így kifizetett pénzüsszeget körülbelül fele-fele arányban osztóznak majd. Terhelt1 I. rendű vádlott konkrétan abban állapodott meg II. és terhelt3akkal, hogy szállításonként 20 000 forintot kér jogtalan előnyként annak érdekében, hogy munkaköri előírását megszegve a mérlegjegyekre valótlannal súlyösszeget vagy eltérő, értékesebb fémfajtát írjon.*

[34] A [38] bekezdés második és harmadik sorában írtakat az alábbiak szerint egészíti ki: *„...a Terhelt2 II. rendű és III. rendű vádlottak, illetve esetenként a nevükben eljáró személyek által a telephelyre beszállított fémhulladékok...”*

[35] A [38] bekezdés utolsó mondatát az alábbiak szerint helyesbíti: *„Továbbá egyes alkalmakkor a hulladékok fajtájára nézve is valótlannal adat került rögzítésre, értékesebb aluhulladék, vagy az alacsonyabb vételárú vaslemezshulladék helyett vas került megjelölésre.”*

[36] Az elsőfokú ítélet [40] bekezdés harmadik sorában írtakat az alábbiakkal egészíti ki: *„...nem a ténylegesen beszállított fémmennyiség és fémfajta után került kifizetésre ...”.*

[37] A [41] bekezdés második sorát kiegészíti: *„...a beszállított hulladék mennyiségét és fajtáját, 20 000 forintot kért és kapott...”.*

[38] A [45] bekezdés első sorát az alábbiak szerint egészíti ki *„...a mérlegelések során a magasabb súly, illetve eltérő, értékesebb fémfajta feltüntetésével, ...”.*

[39] A [74] bekezdését az alábbiak szerint helyesbíti: *Terhelt1 I. rendű vádlott kezdeményezésére a fentebb megjelölt mérlegelések során Terhelt2 II. rendű és Terhelt3*

terhelt3ak 2020. február 17. napja és 2020. február 29. napja közötti időszakban rendszeres haszonszerzésre törekedve 1 298 603 forint összegű kárt okoztak a Cég sértettet megtévesztve.

[40] A másodfokú bíróság a tényállást elsősorban a személyi bizonyítás anyaga, Terhelt1 I. rendű vádlott, illetve sértett1, tanú2 és tanú1 tanúk vallomásai, valamint a vételi és méregjegyek, mint okirati bizonyítékok alapján egészítette ki, illetve helyesbítette, mely bizonyítékokat az elsőfokú bíróság Terhelt2 II. rendű vádlott tagadó és Terhelt3 terhelt3 részbeni tagadó vallomásával szemben – helyesen – elfogadott a tényállás alapjául, azonban megfelelő pontossággal és részletességgel a tényeket mégsem rögzítette, holott arra volt perjogi lehetősége és nem is mellőzhető a valósághű tényállás, a közérthetőség, valamint a cselekmény helyes minősítése érdekében.

[41] A fentiek kiegészítéssel és helyesbítéssel a történeti tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és az a másodfokú eljárásban irányadó volt a Be. 593. § (3) bekezdésének megfelelően.

[42] Az elsőfokú bíróság az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat alaposan, több oldalról megvizsgálta és azokat okszerűen, a logika szabályai szerint külön és kölcsönhatásukban együtt is gondosan értékelte. Számba vette Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3ak védekezését, Terhelt1 I. rendű vádlott beismerő, egyben társai tett terhelő vallomását, az eseményről információt szerző, döntően a sértetti gazdasági társaságnál dolgozó tanúk vallomását és a lényeges okirati, tárgyi bizonyítékokat is. A törvényszék az ítéletében követhető érveléssel adott számot arról, hogy a tényállást milyen okból és mely bizonyítékokra alapította és mely bizonyítékokat és milyen okból nem fogadott el. A közvetlen és a közvetett, az eredeti származékos, valamint a mentő és terhelő tartalmú bizonyítékokat egyenként is és kölcsönösen is perrendszerűen vonta mérlegelési körébe, mely mérlegelés hibátlan.

[43] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelését illetően az indokolási kötelezettségét kellő mértékben teljesítette, kellő részletességű, irathű és logikai hibáktól mentes indokát adta annak, hogy a vád tárgyát képező cselekmények vádlottak általi elkövetését miért látta megállapíthatónak. Bizonyíték-értékelési, mérlegelési tevékenysége nem feltételezéseken, spekuláción alapult, annak alapját konkrét bizonyítékokból származó tényszerű adatok, körülmények képezték.

[44] Terhelt1 I. rendű vádlott a gyanúsított kihallgatásakor beismerte a vele közölt cselekmény elkövetését, feltáró jellegű, bűnösségre is kiterjedő, vádlott társaira terhelő tartalmú vallomást tett, amelyet maradéktalanul alátámasztottak az egyéb bizonyítékok is: a kamerafelvételek, a tárgyaláson is kihallgatott sértett1, tanú2, tanú1 tanúk vallomása, a vételi jegyek és mérlegjegyek, mint okirati bizonyítékok. A felsorolt bizonyítási eszközök, de különösen Terhelt1 I. rendű vádlott beismerő vallomása, valamint sértett1 és tanú1 tanúk vallomása, a kamerafelvételek, illetőleg az azok által szolgáltatott bizonyítékok alapján

kétséget kizáró bizonyossággal volt megállapítható Terhelt1 I. rendű vádlott és vádlott társai között létrejött megállapodás lényege, az elkövetés lényeges körülményei (főként elkövetési módja). A cég által rendelkezésre bocsátott iratok alapján az elkövetési érték is tisztázható volt.

[45] Kétségtelen, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott a nyomozás során gyanúsítottként történő kihallgatása alkalmával tett beismerő terhelt társaira is nézve vallomását követően újabb érdemi vallomást nem tett, azonban az előkészítő ülésen a vádiratban írtakat elfogadva a váddal egyezően bűnösségét beismerte. Társaira vonatkozó terhelő vallomását fenntartotta, amely előkészítő ülésen tett beismerő vallomása a későbbiekben is felhasználható bizonyíték [Kúria Bfv.539/2020/10. (BH20221.5.II.)].

[46] Terhelt2 II. rendű vádlott védőjének perorvoslata indokolásában rögzített álláspontjával ellentétben nem a feljelentő, sértett1 személyes összegzésén nyugszik a bizonyítás anyaga, hanem legfőképpen Terhelt1 I. rendű vádlott beismerő, vádlott társaira terhelő vallomásán, amit a kamerafelvételek, a vételi jegyek és a mérlegjegyek egyértelműen alátámasztottak. Az elkövetési érték tekintetében pedig – egyetértve a törvényszék álláspontjával – nem volt szükséges könyvszakértői bizonyítás bevezetése, hiszen az okirati bizonyítékok és a kamerafelvételek alapján egyszerű összeadás és kivonás matematikai műveletekkel az okozott kár összege megállapítható volt. A konkrét elkövetési cselekményeken kívüli, az elkövetési időszakot átfogó teljes kamerafelvétel beszerzése és megtekintése sem volt indokolt, a vádhoz kötöttség elvére figyelemmel azok az adásvételek nem képezhetik vizsgálat tárgyát, ahol nem került sor eltérő mennyiségű vagy fajtájú fémhulladék eladására a valósan beszállított hulladékhoz képest. Mindezek okán nem volt szükséges a másodfokú eljárásban a bizonyítás továbbfejlesztése sem.

[47] Mindamellet teljesen irreális II. rendű vádlottat érintő azon védői elvárás, ami szerint Terhelt1 I. rendű és a II. rendű vádlott közötti megállapodás részletes tartalmát, az egyes pénzáadások helyét és idejét a tényállásban pontosabban meg kellett volna határozni. Terhelt2 II. rendű vádlott büntetőjogi felelősségét teljes mértékben megalapozza az elsőfokú ítéleti tényállás, ami szerint Terhelt1 I. rendű vádlott kezdeményezésére abban állapodtak meg, hogy a beszállított fémhulladékok első mérlegelése során a mérlegjegyen valótlannul nagyobb súlymennyiség, illetve értékesebb fémfajta kerül feltüntetésre, majd mindezek érdekében az így megszerzett, a valós és a valótlannul súly közötti különbség után II. rendű vádlott részére kifizetett pénzösszegeből I. rendű vádlott szállításonként 20 000 forintot kért.

[48] terhelt3 védője másodfokú eljárásban indítványt tett a vételi jegyek beszerzése és azok tárgyalás anyagává tétele iránt bizonyítás elrendelésére, melyet az ítéltábla elutasított, aminek elsődleges indoka a tényállás – fenti helyesbítését és kiegészítést követő – teljes megalapozottsága. A másodfokú eljárásban ugyanis a Be. 594. § (1) bekezdésének megfelelően bizonyítás felvételének a részbeni megalapozatlanság, az eljárási szabálysértés kiküszöbölése érdekében és akkor van helye, ha a fellebbezésben új tény állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak. A felülbírálati ügyben azért nem álltak fenn e feltételek, mert a tényállás e részben megalapozott, eljárási szabálysértés sem valósult meg, hiszen a nyomozati iratok között rendelkezésre álló vételi jegyek másolata és mérlegjegyek tárgyalás anyagává tétele megtörtént, azok vonatkozásában sem észrevétel, sem bizonyítási indítvány nem volt

(Miskolci Törvényszék 6.B.16/2023/88. számú tárgyalási jegyzőkönyv), így a már lefolytatott bizonyítás megismétlése szükségtelen volt.

[49] Ügyszintén tárgyalás anyagává tette az elsőfokú bíróság Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3ak érdekkörében eljáró azon személyek gyanúsítottként tett vallomását, amelyekből megállapítható, hogy az adott jogügylet során nem a saját fémhulladékuk, hanem II. és terhelt3ak hulladékának leadásában működtek közre és az ezért kapott pénz, illetőleg az ott átadott irat is az adott terhelt3hez került. Így terhelt3 azon védekezése sem foghatott helyt, amely szerint tanú6 által leadott fémhulladékok kívül esnek II. rendű vádlott cselekményén, mivel e vádlott nevelt gyermeke, tanú6 vallomása szerint nem a saját, hanem terhelt3 fémhulladékának leadásában vett részt.

[50] Az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenysége mindenben megfelelt a formállogika törvényszerűségének, mely mérlegelő folyamat eredményeként a tényállást a másodfokú bíróság által eszközölt helyesbítés mellett valósághűen állapította meg. II. és terhelt3 vonatkozásában bejelentett fellebbezések felmentést célzó elsődleges iránya az elsőfokú bíróság törvényes mérlegelést támadta, amely a tényállás megalapozottsága folytán nem lehetett eredményes.

[51] A Be. 561. § (3) bekezdés b) pontjában írt személyi körülményekre vonatkozóan is helyes az elsőfokú ítélet indokolása, nem tévedett az elsőfokú bíróság amikor ítélete [20] bekezdésében terhelt3 előéleti adatai körében a korábbi büntetését feltüntette. terhelt3 védője a Btk. 100. § (1) bekezdésére figyelemmel kérte terhelt3 korábbi elítélésre vonatkozó adat mellőzését, de ennek teljesítése volt indokolt.

[52] A cselekmény elkövetésekor hatályos Btk. 97. § (2) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a büntetőjogi felelősség megállapítására, a kiszabott büntetésre és az alkalmazott intézkedésre vonatkozó adatokat közhiteles hatósági nyilvántartás tartalmazza a törvényben meghatározott időpontig, ezt követően hátrányos jogkövetkezmény az elítélés miatt már nem állapítható meg az elítélttel szemben. A visszaesés és az ahhoz fűződő, e törvényben meghatározott hátrányos jogkövetkezmények a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 389. §-a szerint az újabb bűncselekmény elkövetéséhez legközelebbi időpontban a bűnügyi nyilvántartásból beszerzett adatok alapján akkor is megállapítandók, ha utóbb ezek az adatok törlésre kerültek.

[53] A 2024. évi XVIII. törvény 11. § (2) bekezdése módosította a Btk. 97. § (2) bekezdését és egészítette ki a 97. §-t egy újabb (3) bekezdéssel 2024. augusztus hó 1. napjától hatályosan. A Btk. 97. § (2) bekezdés jelenleg hatályos rendelkezése szerint a büntetőjogi felelősség megállapítására, a kiszabott büntetésre és az alkalmazott intézkedésre vonatkozó adatokat közhiteles hatósági nyilvántartás (a továbbiakban: bűnügyi nyilvántartási rendszer) tartalmazza a törvényben meghatározott időpontig, ezt követően hátrányos jogkövetkezmény az elítélés miatt már nem állapítható meg az elítélttel szemben. Ugyanezen időponttól hatályos és beiktatott (3) bekezdés kimondja, hogy az e törvény szerint a korábbi elítéléshez fűződő büntetőjogi jogkövetkezmények nem minősülnek az (1) bekezdés szerinti hátrányos jogkövetkezménynek. A büntetőjogi jogkövetkezményeket megalapozó korábbi elítélés adatait elsősorban a bűnügyi nyilvántartási rendszer adatai alapján kell megállapítani.

[54] A Btk. 98. § (1) bekezdése alapján a mentesítés folytán – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – az elítélttel mentesül a büntetett előéletéhez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól. A Btk. a büntetett előélet fogalmát nem határozza meg definitív módon, ugyanakkor a szabályozási logikából a contrario egyenesen következik és a Btk. 98. § (1), (2) bekezdése alapján negatív definícióként igenis jelen van; ennek megfelelően, aki nem

mentesült, az büntetett előéletű. A büntetett előélet tehát a Btk.-ban meghatározott hátrányos jogkövetkezmény ugyan, de ennek ellenére nincs büntető anyagi jogi joghatása, és a büntetőjog a visszaeséssel ellentétben jogkövetkezményként nem használja, azonban mintegy összekötő kapcsként szolgál az elítélés és a büntetőjogon kívüli hátrányos jogkövetkezmények között. A büntetett előélet tehát az elítéléshez fűződő joghátrányok között speciális helyet foglal el, mivel annak ellenére, hogy a Btk.-ban van szabályozva, büntetőjogon kívüli hátrányos jogkövetkezménynek lehet tekinteni, amely összeköti a többi büntetőjogon kívüli hátrányos jogkövetkezményt a büntetőjogi szabályozással.

[55] A korábbi Btk. 97. § (2) bekezdés utolsó mondatának törlésével a jogalkotó egyértelművé teszi, hogy a visszaesésre mint büntető anyagi jogi hátrányos jogkövetkezményre nem vonatkozik különös szabály az alkalmazhatóság időtartama vonatkozásában, a büntető anyagi jogi következmények e körben egyenlők. A (3) bekezdés első mondata egyértelműen elhatárolja az elítéléshez fűződő büntető anyagi jogi és büntetőjogon kívüli hátrányos jogkövetkezményeket. Ekként a Btk. 97. § (2) bekezdése sem értelmezhető másként, mint az elítéléshez fűződő büntetőjogon kívüli hátrányos jogkövetkezményekre vonatkozó rendelkezés, amely ezek alkalmazását kizárólag addig engedi alkalmazni, amíg a korábbi elítélés a bünygyi nyilvántartásban szerepel. A (3) bekezdés második mondata pedig megerősíti, hogy az elkövető elmarasztalásához fűződő büntető anyagi jogi hátrányos jogkövetkezmények vonatkozásában a bünygyi nyilvántartás teljes mértékben deklaratív hatályú, mivel a büntető anyagi jogi jogkövetkezményeket megalapozó korábbi elítélés adatait nemcsak a bünygy nyilvántartás adatai alapján lehet megállapítani, a hatósági nyilvántartás csupán az elítélési adatok elsődleges – de nem kizárólagos – forrása (2024. évi XVIII. törvény 11. §-hoz szakaszához fűzött végső előterjesztői indokolása). Ebből következően a Btk. 97. § alkalmazása szempontjából a Btk. 2. §-ában rögzített hatályszabálynak nincs jelentősége a törvénymódosítást követően kialakult bírói gyakorlat szerint.

[56] Így a BH2019.154. számon közzétett határozat a jelen jogszabályi környezetben már nem alkalmazható.

[57] A 2024. évi XVIII. törvény végső előterjesztői indokolása egyértelművé kívánja tenni azt a jogalkotói akaratot, hogy a büntető anyagi jogi hátrányos jogkövetkezmények vonatkozásában a bünygyi nyilvántartás teljes mértékben deklaratív hatályú, és csak a büntetőjogon kívüli hátrányos jogkövetkezmények vonatkozásában tekinthető 'mintegy kvázi-konstitutív' hatállyal bírónak.

[58] Ennek megfelelően az ítéltábla nem mellőzte terhelt3 korábbi büntetésének ítéleti feltüntetését.

[59] Az elsőfokú bíróság okszerűen vont következtetést mindhárom vádlott bűnösségére, de cselekményeik minősítése – a fellebbviteli főügyészség álláspontjával egyetértve – részben korrigálásra szorult. A minősítés kapcsán elsődlegesen arra szükséges utalni, hogy az elkövetés idején hatályos anyagi jogi rendelkezések alkalmazásának van helye, mert a Btk.-t időközben módosító törvényi változások nem tették enyhébbé a cselekmények megítélését.

[60] Az elsőfokú bíróság az irányadó tényállás alapján helyesen állapította meg a vádlottak bűnösségét a korrupciós bűncselekményekben, azonban a minősítés helyesbítésre szorult, mivel a vesztegetés elfogadásának büntette kapcsán Terhelt1 I. rendű vádlott önálló intézkedésre jogosultnak minősül.

[61] A gazdasági társaság önálló intézkedésre jogosult tagja vagy dolgozója az, aki a szerződés aláírására jogosult, vagy annak a végrehajtásában érdemi döntési jogosultsággal rendelkezik (BH1996.573.).

[62] A vesztegetés elfogadásának büntette kapcsán önálló intézkedésre jogosultnak minősül, aki az adott szerv működését vagy a szervvel kapcsolatba kerülő személyek jogait és érdekeit érintő lényeges kérdésekben dönthet. A képviselőt alapulhat jogszabályon, szervezeti szabályzaton (például cég ügyvezetője, szervezeti egység önálló képviselői joggal rendelkező vezetője), a hatásköröket rendező munkaköri leíráson, de lehet eseti jellegű is, amely más arra jogosult személy (vezető) meghatalmazásán alapul, de nem kizárhatóan lehet szokásjogi alapú is. A vezető beosztású alkalmazottak, valamint az adott szerv képviselőjére jogosult személyek mellett önálló intézkedésre jogosultnak tekintendők azok is, akik lényegesen befolyásolhatják az érdemi döntést.

[63] A bíróságnak a tényállás alapján kell esetenként állást foglalni abban, hogy a terhelt az adott, a szervezet nevében tett intézkedései, ügyletei tekintetében döntően és érdemi ügyeket érintően egyedül hozott-e döntéseket vagy munkája teljes egészében mások utasításainak végrehajtásából, illetve belső ügyintézésből állt (Kúria Bfv.200/2022/7.). A döntést hozó vagy az azt előkészítő személyt ténylegesen megillető jogokat figyelembevéve kell elbírálni: önálló intézkedésre jogosult személynek tekinthető-e az elkövető vagy sem [Kúria Bfv.964/2016/6. (BH2017.250.)].

[64] A speciális alanyiság szempontjából a konkrét tevékenység végzésének, egyes döntési jogosultság meglétének, egy adott folyamat mikénti elvégzésének van jelentősége. Annak, hogy az adott személynek van-e olyan döntési jogosultsága (hatalmi helyzete), amely csak őt illeti meg és az általa meghozott döntésnek milyen további kihatásai, következményei lehetnek [Kúria Bfv.III.1365/2021/17. [47] bekezdés (BH2023.118.)].

[65] Töretlen ugyanis a bírói gyakorlat annak megítélésében, hogy nem önmagában az alkalmazott vagy a tag munkakörének, beosztásának elnevezése, hanem a döntést hozó vagy az azt előkészítő személyt ténylegesen megillető jogok, általa ellátott feladatok alapján, esetenként kell állást foglalni abban, hogy – az adott szervezeten belül a vád tárgyává tett cselekménnyel is összefüggésben – önálló intézkedésre jogosult személynek tekinthető-e az elkövető vagy sem. E körben nemcsak annak van jelentősége, hogy az adott alkalmazott a munkáját önállóan végzi-e vagy annak során hoz-e ellenőrzés nélküli döntéseket, illetve maga gyakorol-e mások felett ellenőrzési, irányítási jogkört. Jelentősége van-e emellett annak is, hogy milyen jellegű döntéseket hozhat, vagy hoz meg (illetve adott esetben befolyásol) ténylegesen az adott személy. Az önálló intézkedésre jogosultságnak külső hatásában kell megjelennie, a cselekmény (minősített eset) társadalomra veszélyessége is ebben rejlik. Ha az elkövető az adott szervezetet kifelé (kívülálló természetes vagy jogi személyek felé) képviseli és ennek során – a gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében végzett tevékenységével kapcsolatos – bármely ügylet során történik vesztegetés, akkor állapítható meg ezen minősítő körülmény.

[66] Az irányadó tényállás alapján egyértelmű, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott konkrét beosztása ellenére a sértett gazdasági társaságon belül önálló intézkedésre jogosult személy volt a vádbeli időszakban: bizalmi beosztásban, senki által nem felügyelten és senki által nem ellenőrzötten állapította meg az eladók által beszállított és megvételre felajánlott hulladékok minőségi besorolását és súlyát. A mérlegjegyen rögzített megállapításait a pénztáros automatizmusként, bármiféle ellenőrzés, kritika nélkül elfogadta, így az I. rendű vádlott által megállapított besorolási és súly adatokkal töltötte ki a vételi jegyet és fizette ki ez alapján a vételárat az eladóként eljáró személyek részére. Terhelt1 I. rendű vádlottnak tehát döntő befolyása volt a cég által megkötött adásvételi szerződés lényegese tartalmi elemeire, azaz hogy mit és milyen mennyiségében, összességében milyen áron vásárol meg a gazdasági társaság. Terhelt1 I. rendű vádlott pedig megszegte munkáltatója felé fennálló egyik

legalapvetőbb kötelezettségét, amikor a valóságosnál értékesebb hulladékfajtát, illetve nagyobb mennyiségeket tüntetett fel a mérlegjegyeken.

[67] Ezért Terhelt1 I. rendű vádlott korrupciós cselekményeinek helyes minősítése 2 rendbeli, a Btk. 291. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés a) pont, illetve b) pont II. fordulatra figyelemmel a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő, önálló intézkedésre jogosult személy által kötelességszegéssel, üzletszerűen és folytatólagosan elkövetett vesztegetés elfogadásának büntette.

[68] Ebből következően Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3ak aktív vesztegetési cselekményei helyesen a Btk. 290. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdésre figyelemre a (3) bekezdés b) pont II. fordulója szerint minősülő üzletszerűen és folytatólagosan elkövetett vesztegetés büntettének minősülnek.

[69] Az elsőfokú bíróság a váddal egyezően minősítette a vádlottak vagyon elleni cselekményét és a váddal egyezően állapította meg elkövetői minőségüket is, mely utóbbi rendelkezése – egyetértve a fellebbviteli főügyészség átiratában írtakkal – helyesbítésre szorult.

[70] A Btk. 373. § (1) bekezdése szerinti csalást az követi el, aki jogtalan haszonszerzés végett más tévedésbe ejt vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz. A csalás passzív alanya az a személy, akit a tettes megtéveszt. A passzív alany és a sértett személye azonos és különböző is lehet. A csalás sértettje az, akinél a kár bekövetkezik, akkor is, ha egyébként a csalás közvetett módon másokat is hátrányosan érint. Mivel megtéveszteni csak természetes személyt lehet, így jogi személy nem lehet passzív alany, csak a jogi személy vagyonával rendelkező természetes személy. A bűncselekmény alternatív elkövetési magatartásai a tévedésbe ejtés vagy a tévedésben tartás. Az elkövetési magatartás az eredmény, azaz a kár bekövetkezéséhez vezető okozati láncolat első lépcsője. A következő lépcső a passzív alany cselekvése vagy rendelkezése, amely állhat akár tevésben vagy mulasztásban is. A vagyonjogi rendelkezés nem csak a passzív alany hátrányára, hanem harmadik személy hátrányára is történhet, így a megtévesztett személy és a sértett személye különválhat egymástól. A láncolat harmadik lépcsőjeként a kár mint a bűncselekmény eredménye bekövetkezik.

[71] A Btk. 12. §-a szerint elkövető a tettes, a közvetett tettes és a társtettes (a továbbiakban együtt: tettesek), valamint a felbujtó és a bűnsegéd (a továbbiakban együtt: részesek).

[72] A Btk. 13. § (1) bekezdése szerint tettes az, aki a bűncselekmény törvényi tényállását megvalósítja, (2) bekezdés szerint közvetett tettes az, aki a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását e cselekményért kóros elmeállapot, kényszer vagy fenyegetés miatt nem büntethető, illetve tévedésben lévő személy felhasználásával valósítja

meg, míg a (3) bekezdés kimondja, hogy társtettesek azok, akik a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását egymás tevékenységéről tudva, közösen valósítják meg.

[73] A Btk. 14. § (1) bekezdése értelmében felbujtó az, aki más bűncselekmény elkövetésére szándékosan rábír, a (2) bekezdés szerint pedig bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez másnak szándékosan segítséget nyújt.

[74] Az elsőfokú bíróság helyállóan rögzítette ítélete indokolásának [315] és [316] bekezdésében, hogy a hamis magánokirat felhasználása vétsége tekintetében a valótlan tartalmú magánokiratokat (mérlegjegyek, vételi jegyek) II. és terhelt3ak használták fel. Terhelt1 I. rendű vádlott azon magatartásával, hogy a mérlegjegyen valótlanul a ténylegesen bevittnél nagyobb súlymennyiségeket tüntetett fel, ezen cselekményeknek a bűnsegédje.

[75] Terhelt1 I. rendű vádlott a valótlan adatokkal kitöltött mérlegjegyeket átadta a vádlott társainak, akik bemutatták a pénztárosnak. A pénztáros a valótlan tartalmú mérlegjegy alapján a vételi jegyet elkészítette, az eladók pedig a vételi jegyen nyilatkoztak arról, hogy a mérlegjegyen feltüntetett fajtájú és súlyú, saját tulajdonukat képező hulladékot a társaságnak eladják, és az eladók ez alapján vették át annak ellenértékét.

[76] A csalás bűncselekményének elkövetési magatartását a valótlan tartalmú magánokiratok felhasználásával, a valótlan nyilatkozatok tételével II. és terhelt3ak fejtették ki, majd ezen magatartásuk következtében a gazdasági társaságnál a vételár átvételével bekövetkezett a kár, így a csalás bűncselekményét tettesként II. és terhelt3ak valósították meg. Azokban az esetekben, amikor e vádlottak hozzátartozói vagy ismerősei úgy vettek részt a jogügyletekben, hogy a mérlegjegyek és a vételi jegyek kiállítása az ő nevükre történt úgy, hogy azok valótlan tartalmáról tudomással nem bírtak, majd a vételár is II., illetve terhelt3aknak került átadásra, II. és terhelt3ak közvetett tettesként valósították meg a csalás büntetését. Ugyanakkor ha az elkövető ugyanazt a cselekményt részben önálló, részben közvetett tettesként valósítja meg, akkor cselekménye egységesen a legsúlyosabb önálló tettesi alakzat szerint minősül [Kúria Bfv.1410/2018/6. (BH2019.291.)].

[77] Tekintettel arra, hogy a bűncselekmények elkövetésére irányuló szándékot II. és terhelt3ban Terhelt1 I. rendű vádlott váltotta ki, az ő kezdeményezésére és ötletére valósították meg e vádlottak a csalási cselekményt, így Terhelt1 I. rendű vádlott szándékkiváltó hatású cselekménye mellett az azok elkövetéséhez később nyújtott segítsége egységesen a felbujtás keretein belül értékelendő (BH2004.270.II.). Terhelt1 I. rendű vádlott mint felbujtó rendszeres haszonszerzésre törekedve két tettest bírt rá a bűncselekmények elkövetésére, ezért – figyelemmel a 3/2011. (X.14.) Büntetőjogi Jogegységi Határozatban foglaltakra is – Terhelt1 I. rendű vádlott esetében a vagyon elleni cselekmények helyes minősítése 2 rendbeli, folytatólagosan és felbujtóként megvalósított, a Btk. 373. § (1) bekezdés (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pontja szerinti üzletszerűen elkövetett nagyobb kárt okozó csalás büntette, miként a Btk. 345. §-a szerinti hamis

magánokirat felhasználásának vétsége is 2 rendbeli folytatólagosan, felbújtóként elkövetettnek minősül.

[78] Ehhez igazodóan Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3ak által elkövetett család bűntettét képező cselekmények minősítéséből a társtettesi elkövetői minőség mellőzésre szorult.

[79] A büntetések súlyosítását célzó ügyészégi fellebbezés és a védők ezzel ellentétes irányú, a büntetések enyhítését célzó perorvoslata alaptalannak mutatkozott.

[80] Kétségtelen, hogy a helyes minősítés mellett a vádlottakkal halmazati büntetésül kiszabható büntetés mértéke súlyosabb: Terhelt1 I. rendű vádlott bűnösségével érintett vesztegetés elfogadásának korrupciós bűncselekmények 5-től 10 évig, Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3ak által elkövetett korrupciós bűncselekmények pedig 2-től 8 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendők, így Terhelt1 I. rendű vádlott esetében az irányadó büntetési tételkeret 5 évtől 15 évig terjedő szabadságvesztés büntetés, melynek középértéke 10 év, míg Terhelt2 II. és Terhelt3 terhelt3ak esetében az irányadó büntetési tételkeret 2-től 12 évig terjedhet, amelynek középértéke 7 év.

[81] A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi körülményeket túlnyomórészt helyesen tárta fel. Ugyanakkor a Terhelt1 I. rendű vádlott esetében a kártérítésre irányuló törekvései, szándéka enyhítő körülményként nem vehető figyelembe, hiszen csupán azt lehet az elkövető javára értékelni, ha az okozott kárt vagy annak egy részét megtérítette (Kúria 56. BK vélemény III.9.). Terhelt1 I. rendű vádlott esetében az enyhítő körülmények köréből cselekményeinek helyes minősítése következtében a bűnsegédi minősége mellőzésre szorult, ezzel szemben a bűncselekményben betöltött kezdeményező szerepe súlyosító körülményt jelent.

[82] A büntetés kiszabás során igen hangsúlyos az egyéniesítés, valamint a szankciónak a tetтарыos meghatározása. Továbbá a büntetés kiszabása során az ítéletnek közvetíteni kell azt az üzenetet is, hogy az a bűnelkövető, aki megbánó magatartását a beismerő vallomáson túl feltárá jellegű vallomással is kifejezésre juttatja, valamint ezzel hozzájárul az idő- és költségigényesebb bizonyítási eljárás elkerülésére, érdemes arra, hogy a bíróság ezen együttműködési törekvését a kiszabott büntetésben is értékelje. Éppen ezért Terhelt1 I. rendű vádlott esetében nyomatékos enyhítő körülményt eredményezett tényfeltárá, beismerő, vádlott társaira is terhelő tartalmú beismerő vallomása, így annak ellenére, hogy a halmazatban lévő bűncselekmények közül a korrupciós bűncselekmény büntetési tétele, ekként mind a kiszabható büntetési tételkeret, mind a középérték súlyosabb az elsőfokú ítéletben megállapítottakhoz képest, Terhelt1 I. rendű vádlott büntetésének súlyosítása – különös tekintettel a cselekmény elkövetésének körülményeire is – nem volt indokolt. Mindamellet az elsőfokú ítéletben meghatározott 2 évi szabadságvesztés kiszabására a Btk.

82. § (1) bekezdés (2) bekezdés b) pontja szerinti úgynevezett enyhítő szakasz alkalmazásával kerülhetett sor.

[83] A vádlottak büntetlen előéletére, az időmúlásra és a cselekmények elkövetési körülményeire tekintettel nem vált indokoltá II. és terhelt3ak esetében sem az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetések súlyosítása, annak ellenére sem, hogy a velük szemben kiszabható büntetési tételkeret és a középérték az elsőfokú ítéletben meghatározottakhoz képest súlyosabb mértékű. Esetükben az elsőfokú határozatban rögzített szabadságvesztés kiszabására a Btk. 82. § (1), (2) bekezdés c) pontja szerinti enyhítő szakasz felhívása mellett kerülhetett sor.

[84] A kedvező személyi körülményekkel bíró, büntetlen előéletű vádlottak vonatkozásában megalapozott az a feltevés, hogy a velük szemben a büntetési célok a kiszabott szabadságvesztés végrehajtása nélkül is elérhetők, ezért egyetértve az elsőfokú ítélet [375] bekezdésében rögzített álláspontjával, a vádlottak személyi körülményeire figyelemmel esetükben a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése indokolt volt és a másodfokú bíróság álláspontja szerint ez nem került ellentétbe az általános megelőzés követelményével sem, szem előtt tartva a Kúria 55. BK vélemény II.2. pontjában írtakat is.

[85] Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a vádlottakkal szemben a Btk. 50. § (1), (2) és (3) bekezdése alapján a szabadságvesztés büntetés mellett pénzbüntetést is alkalmazott. Helytállóan határozta meg a pénzbüntetés napi tételszámát és az egy napi tétel összegét is, mely utóbbi vonatkozásában az elsőfokú ítélet [387] bekezdésében írt indokolás annyiban szorult helyesbítésre, hogy a Btk. 2. §-a nyomán cselekmény elkövetésekor e körben irányadó rendelkezések szerint a törvényi minimum 1000 forint volt, ezért főszabályként a cselekmény elkövetésekor irányadó egy napi tétel összeg törvényi minimumát alig meghaladó 1500 forint összegű egynapi tétel összeg megfelelően igazodik a vádlottak vagyoni, jövedelmi és személyi viszonyaihoz.

[86] A fellebbviteli főügyészség azon álláspontja, miszerint az elsőfokú bíróság a pénzbüntetések egy napi tétele összegének meghatározása során nem tartotta szem előtt az egyéniesítés követelményét, nem mutatkozott helytállónak, hiszen a vádlottak jövedelmi viszonyait és személyi körülményeit illetően megállapítható, hogy Terhelt3 terhelt3 a három vádlott közül valóban a legmagasabb összegű jövedelemmel rendelkezik, ugyanakkor 5 kiskorú személy eltartásáról gondoskodik; Terhelt2 II. rendű vádlott havi jövedelme meghaladja az I. rendű vádlott havi jövedelmét, azonban II. rendű vádlott 1 kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik; Terhelt1 I. rendű vádlott pedig jelenleg nőtlen, gyermektelen családi állapotú.

[87] A pénzbüntetések, illetve a részletfizetés meg nem fizetésének esetére vonatkozó elsőfokú ítéletben írt jogkövetkezmény szorult a Btk. 51. § (2) bekezdése nyomán pontosításra, mivel a pénzbüntetés felfüggesztett szabadságvesztés mellett került kiszabásra,

így a pénzbüntetés helyébe lévő szabadságvesztés végrehajtási fokozata a végrehajtás elrendelése esetén börtön, egyéb esetben fogház.

[88] Az elsőfokú bíróság elmulasztott határozatának indokolásában kitérni az előzetes bírósági mentesítés kérdésére. Az Alkotmánybíróság 8/2015. (IV. 17.) AB határozata szerint Btk. 102. § (1) bekezdése alkalmazásakor az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét, és arról az ítéletben rendelkezzen. E vizsgálat tehát nem csak lehetőség, hanem alkotmányos kötelezettség.

[89] A Btk. 102. § (1) bekezdés értelmében a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén a bíróság az ügydöntő határozatában előzetes mentesítésben részesítheti az elítéltet (terheltet), ha arra érdemes.

[90] Az előzetes mentesítés alkalmazásának kettős feltétele van: az objektív oldal a szabadságvesztés kiszabása, melynek végrehajtását a bíróság felfüggesztette (ún. feltételes elítélés), a másik, bírói mérlegelést igénylő feltétele pedig a terhelt érdemessége. Az érdemesség megítélésénél jelentőséggel bír a bűncselekmény tárgyi súlya, az elkövető személyében rejlő társadalomra veszélyesség foka. Az érdemesség megítélésénél értékelni kell tehát a bűncselekmény tárgyi súlya mellett annak jellegét, az elkövető személyét, a bűnösség fokát, a feltárt bűnösségi körülményeket és mindazon alanyi körülményeket, melyek a terhelt előéletéhez, életviteléhez kapcsolódnak. E részben fontos támpontot ad az ítélezési gyakorlat, a közzétett eseti, precedens jellegű legfelsőbb bírósági, illetve kúriai döntések.

[91] Az előzetes mentesítés a bírói gyakorlat szerint rendkívüli intézmény (BH1996. 510.). Jelen esetben a bíróság kiemelt tárgyi súlyú korrupciós bűncselekmények miatt (is) szabta ki a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztést, az előzetes mentesítés ellen szól egyértelműen a korrupciós bűncselekmény jellege. E bűncselekmény tárgyi súlya, a társadalom, az állami működés zavartalan és tiszta voltába vetett bizalom iránti érdek nem áll összhangban az előzetes bírósági mentesítéssel (BH1983. 51., BH1983. 221., Kúria Bhar.II.565/2020/10., Kúria Bhar.II.882/2021/7.) Sem a korábbi Btk, sem a hatályos törvény gyakorlata korrupciós, minősített vesztegetési cselekményeknél nem alkalmazza az előzetes mentesítést és ettől eltérni jelen esetben sincs megfelelő indok, azt a vádlottak büntetlen előélete, kedvezőbb alanyi-familiáris körülményei sem teszik lehetővé. Az enyhítő tényezőket a bíróság megfelelően értékelte akkor, amikor a vádlottakkal szemben feltételes elítélést és nem végrehajtandó büntetést szabott ki, melyre valóban nincs szükség.

[92] Az egyszerűsített felülvizsgálat körébe tartozó rendelkezések közül [Be. 590. § (7) bekezdés I. fordulat] törvényes döntés született a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontjára, a bűnjelekre és a bűnügyi költségre vonatkozóan is.

[93] Az elsőfokú bíróság helyesen rendelt el Terhelt1 I. rendű vádlottal szemben 260 000 forint összegű vagyonekobbzást, melynek jogalapja helytálló, azt az ítélete [390] bekezdésében az irányadó tényekkel összhangban indokolta. Szükséges felhívni a Kúria 78. BK vélemény I. pontját is, amely szerint korrupciós bűncselekmény valamelyikének elkövetése során a passzív vesztegető az aktív vesztegetőtől a vagyoni előnyt ha megszerzi, vele szemben arra, mint bűncselekmény elkövetéséből eredő, a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett vagyona a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja alapján vagyonekobbzást kell elrendelni. A ténylegesen átvett vagyoni előnyre nézve a vagyonekobbzás nem mellőzhető (ÍH2009.91.).

[94] Ugyanakkor tévedett a törvényszék, amikor Terhelt1 I. rendű vádlottól lefoglalt 4 187 000 forint összeg vonatkozásában akként rendelkezett, hogy a vele szemben megállapított pénzbüntetés, vagyonekobbzás és elbírált polgári jogi igény biztosítása érdekében vissza kell azt tartani, a fennmaradó részt a lefoglalás megszüntetését követően ki kell adni I. rendű vádlott részére.

[95] A Btk. 74/A. § (1) bekezdés g) pontja szerint ellenkező bizonyítási vagyonekobbzás alá eső vagyonnak kell tekinteni és vagyonekobbzást kell elrendelni arra a vagyona is, amelyet vesztegetés elfogadása, hivatali vesztegetés, hivatali vesztegetés elfogadása elkövetője a büntetőeljárás megindítását megelőző 5 évben szerzett, ha a vagyona, illetve az elkövető életvitele az igazolható jövedelmi viszonyaihoz, személyi körülményeihez képest különösen aránytalan.

[96] Ezen úgynevezett kiterjesztett hatályú vagyonekobbzás 2014/42/EU irányelvben meghatározott funkciója a bűnözés elleni hatékony küzdelem érdekében az, hogy az elkövető bűnösségének megállapítása esetén a konkrét bűncselekménnyel kapcsolatos vagyona mellett meghatározott feltételek esetén az elkövető további vagyona is elkobozható legyen. Ezen uniós jognak megfelelését célozta a Btk. 74/A. §-ában írt szabályok törvénybe iktatása, így az elkobbzás – az elkövetés idején már hatályban volt rendelkezések szerint – kiterjed arra a vagyona is, amelyet a Btk. 74/A. § (2) bekezdés a)-q) pontjaiban írt bűncselekmények elkövetője a büntetőeljárás megindítását megelőző 5 évben szerzett, ha a vagyona, illetve az elkövető életvitele az igazolható jövedelmi viszonyaihoz, személyi körülményeihez képest különösen aránytalan. Amennyiben azonban bizonyítást nyert, hogy a vagyona nem bűncselekményből származik, a vagyonekobbzás nem rendelhető el [Btk. 74/A. § (3) bekezdés].

[97] Ezzel összefüggésben indokolt kitérni a bizonyítási teher elvének mibenlétére, vagyis arra, hogy a védelem esetén is ugyanolyan jellegzetességgel rendelkezik-e mint a vádló tekintetében. A büntetőeljárás törvény annak deklarálásával, hogy a vádló köteles a vád bizonyítására, a funkciómegosztást figyelembe véve teszi hangsúlyossá, hogy ki viseli a vádért a felelősséget, kire telepíti a bizonyítási terhet. A bizonyítási teher megfordulása esetén valójában a valóság bizonyításának (exceptio veritatis) kivételes eseteit fogalmazza meg a törvény, következésképpen annyit jelent, hogy a megengedett körben a vádlott tartozik felelősséggel az adott tény valóságáért. Nem elegendő tehát a pusztá kétségek ébresztése, valóban ugyanis csak akkor lehet elfogadni egy bizonyítandó tény, ha rendelkezésre álló adatok és körülmények a logika, az észszerűség szabályai mentén együttesen abba az irányba mutatnak, hogy az adott történés, magatartás, állapot, státusz...stb. másképp nem állhatott elő.

[98] Terhelt1 I. rendű vádlott lakóhelyén, az általa használt szobában tartott kutatás során feltalálásra és lefoglalásra került 4 187 000 forint összegű készpénz. Az I. rendű vádlott személyi körülményeire vonatkozó, az elsőfokú ítélet [8] bekezdésében rögzített adatok szerint I. rendű vádlott a szülei tulajdonát képező lakásingatlanban él, ingatlanvagyonnal, komolyabb értékű ingó vagyonnal, megtakarítással nem rendelkezik, tulajdonát egy 2002.

évjáratú Ford Focus típusú gépjármű képezi. Saját maga gondoskodik a vele közös háztartásban élő szülei gondozásáról és ellátásáról.

[99] Ezen túlmenően a rendelkezésre álló ügyiratokból megállapítható, hogy a sértetti gazdasági társasággal 2016. július hó 12. napján kötött munkaszerződése alapján a teljes munkaidőben foglalkoztatott vádlott munkabére havi bruttó 111 000 forint volt. Az adóhatóságtól beszerzett igazolás szerint 2018. évben a vádlott összes bruttó jövedelme 1 895 566 forint volt, első gyanúsított kihallgatásán 2020. szeptember hó 9. napján havi nettó 109 000 forint jövedelemről nyilatkozott. Előadása szerint a cselekmények elkövetésekor kifejezetten szűk anyagi helyzetben volt, vele együtt élő, idős szüleit támogatja.

[100] Ezért Terhelt1 I. rendű vádlottól lefoglalt 4 187 000 forint a törvényi vélelem alapján vagyonekbeesés alá esik. A törvényi vélelem ugyanis ahhoz fűzi a joghátrány alkalmazandóságát, hogy azt az elkövető a bűncselekményt megelőző 5 évben belül szerezte, vagyis nem azt fogadja el valószínűnek, hogy vagyona a bűncselekmény elkövetéséből származik. A jogalkotói cél az volt, hogy a konkrét bűncselekménnyel kapcsolatos vagyon mellett meghatározott feltételek esetén az elkövető más vagyona is elkobozható legyen, ekként ez nem ütközik a kétszeres értékelés tilalmába.

[101] A Btk. 74. § (5) bekezdés a) pontja szerint azonban nem rendelhető el vagyonekbeesés arra a vagyonra, amely a büntetőeljárás során érvényesített polgári jogi igény fedezetéül szolgál. A vagyonekbeesés célja ugyanis nem pusztán a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyon elvonása, hanem az is, hogy helyt adjon a sértett által érvényesített, a bűncselekménnyel okozott kár jóvátételére irányuló polgári jogi igénynek.

[102] A Cég magánfél által bejelentett polgári jogi igény tekintetében a törvényszék Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű vádlottakat egyetemlegesen 768 530, Terhelt1 I. rendű és Terhelt3 terhelt3akat egyetemlegesen 530 073 forint kártérítés, azaz összesen 1 298 603 forint kártérítés megfizetésére kötelezte. Ekként a 4 187 000 forint lefoglalt pénzüsszegeből a Btk. 74. § (5) bekezdés a) pontja szerint a polgári jogi igény fedezetéül szolgáló 1 298 603 forint összeg tekintetében vagyonekbeesésnek nincs helye, így – figyelemmel a Kúria 69. BK vélemény II. pontjában írtakra is – a fennmaradó 2 888 397 forintba kellett vagyonekbeesést elrendelni a Btk. 74/A. § (2) bekezdés g) pontja alapján.

[103] A polgári jogi igény fedezetéül szolgáló 1 298 603 forint vonatkozásában pedig a Be. 320. § (1) a) pontja alapján a lefoglalást meg kellett szüntetni, de azt a Be. 323. § (2) bekezdése szerint a magánfélnek az elsőfokú eljárás során az ügyészszégi perbeszédet követően tett (tartalma szerint értékelt) indítványára a másodfokú bíróság visszatartotta. A Be. 323. § (3) bekezdése szerint rendelkezett az ítéltábla arról, hogy a visszatartást meg kellett szüntetni, ha a Cég magánfél a megállapított teljesítési határidő lejártától számított 2 hónapon belül nem kért végrehajtást.

[104] Ami az elsőfokú ítélet további rendelkezéseit illeti, nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 53. § (1) bekezdése alapján a büntetőeljárás során a magánfél által előterjesztett polgári jogi igény után eljárási illeték megfizetésére kötelezte a vádlottakat, hiszen az Itv. 59. § (1) bekezdés, illetve 62. § (1) bekezdés c) pontja alapján a bűncselekménnyel okozott kártérítés igény tárgyi illetékfeljegyzési jogos, mely esetben az fizeti az illetéket, akit a bíróság erre kötelez.

[105] Az Itv. 38. § (1) és 39. § (1) bekezdésében rögzítettek szerint az illetéket az eljárás megindításakor kell megfizetni és annak alapja az eljárás alapja az eljárás tárgyának az eljárás megindításakor fennálló értéke. Jelen esetben a polgári jogi igény előterjesztésekor hatályos rendelkezéseket kellett ekként figyelembe venni. Az elsőfokú bíróság [395] bekezdésében felhívott Itv. 42. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja azonban még nem volt hatályban, így jelen esetben az Itv.-nek a polgári jogi igény előterjesztésekor hatályos 42. § (1) bekezdés a) pontja szerint az illeték mértéke 6% volt.

[106] Tekintettel arra, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott és Terhelt3 terhelt3 a csalási bűncselekménnyel okozott kár vonatkozásában fennálló sértetti követelést jogalapjában ésösszepszerúségében is elismerte, így esetükben az Itv. 58. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontja szerint a mérsékelt (10%-os mértékű) szabályokat kellett alkalmazni.

[107] A fentebb kifejtettek mentén I. és II. rendű vádlottakat egyetemlegesen terhelő 768 530 forint kártérítés után fizetendő eljárási illeték összege helyesen 46 111 forint, amelyből Terhelt1 I. rendű vádlottat mérsékelt 10%-os mérték, azaz 4611 forint, míg terhelt3at a fennmaradó összeg terheli. I. és terhelt3akat egyetemlegesen terhelő 530 073 forint kártérítés után fizetendő 6%-os mértékű illeték összege helyesen 31 804 forint, melynek a mérsékelt 10%-os összege 3180 forint, és az az I. és terhelt3akat egyetemlegesen terheli.

[108] A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a fentiek szerinti részében a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

[109] Terhelt2 II. rendű vádlott időközben megváltozott személyazonosító okmányának számát a Be. 604. § (3) bekezdés c) alapján rögzítette a másodfokú bíróság.

[110] Az ítéltábla határozata elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (1) és (2) bekezdésében foglalt előírások zárják ki, ugyanis másodfokon az elsőfokú bírósággal ellentétes döntés nem született.

Dr. Répássy Árpádné Dr. Német Laura a tanács elnöke s. k.

Dr. Toma Attila előadó bíró s. k.

Dr. Sörös László bíró s. k.

Záradék: A Miskolci Törvényszék 6.B.16/2023/93. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla jelen határozatában írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2025. december 3.

Dr. Répássy Árpádné Dr. Német Laura s. k.
a tanács elnöke

Debreceni Ítéltábla
Bf.II.374/2025/21.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2025. december 3. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta következő

í t é l e t e t :

Az üzletszerűen elkövetett vesztegetés elfogadásának büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társai ellen indult büntető ügyben a Miskolci Törvényszék 2025. március 26. napján kihirdetett 6.B.16/2023/93. számú ítéletét megváltoztatja.

Terhelt1 I. rendű vádlott korrupciós bűncselekményeit a Btk.291.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont, b) pont 2. fordulatra figyelemmel a (3) bekezdés c) pontja szerint minősíti, a vagyon elleni bűncselekményeinek helyes minősítése 2 rendbeli folytatólagosan, felbujtóként elkövetett csalás büntette (Btk.373.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont), a közbizalom elleni bűncselekményeinek helyes minősítése 2 rendbeli folytatólagosan, felbujtóként elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétsége (Btk.345.§).

Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3ak korrupciós bűncselekményeit a Btk.290.§ (1) bekezdés, (2) bekezdés, (3) bekezdés b) pont 2. fordulata szerint minősíti, a vagyoni elleni bűncselekményeik minősítéséből mellőzi a társtettesi elkövetői minőséget.

A meg nem fizetett pénzbüntetések helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozata a kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén börtön, egyéb esetben fogház.

Terhelt1 I. rendű vádlottól lefoglalt 4 187 000 (négymillió-száznyolcvanhétezer) Forintból 2 888 397 (kettőmillió-nyolcszáznyolcvannyolcezer-háromszázkilencvenhét) Forintra vagyonekobszást rendel el, míg 1 298 603 (egymillió-kettőszázkilencvennyolcezer-hatszázhárom) Forint vonatkozásában a lefoglalást megszünteti és kiadni rendeli Terhelt1 I. rendű vádlott részére azzal, hogy azt a Cég magánfél polgári jogi igényének biztosítása érdekében visszatartja. A visszatartást meg kell szüntetni, ha a magánfél a megállapított teljesítési határidő lejártától számított két hónapon belül nem kért végrehajtást.

Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű vádlottakat egyetemlegesen terhelő kártérítés után fizetendő eljárási illeték összege helyesen 46 111 (negyvenhatezer-száztizenegy) Forint, melyből Terhelt1 I. rendű vádlottat 4611 (négyezer-hatszázötvenegy) Forint, Terhelt2 II. rendű vádlottat 41 500 (negyvenegyezer-öttszáz) Forint terhel.

Terhelt1 I. rendű és Terhelt3 terhelt3akat egyetemlegesen terhelő kártérítés után fizetendő eljárási illeték összege helyesen 3180 (háromezer-egyszáznyolcvan) Forint, ami a vádlottakat egyetemlegesen terheli.

Terhelt2 II. rendű vádlott személyi igazolvány száma: ...

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyja.

A másodfokú határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

[1] A Miskolci Törvényszék a rendelkező részben rögzített ítéletében Terhelt1 I. rendű vádlottat 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett vesztegetés elfogadásának büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 291. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont II. fordulat], folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntette [Btk.

373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont], valamint folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt halmazati büntetésül 2 év, végrehajtásában 3 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetésre, 100 napi tétel, 1500 forint egy napi tétel összegű, 150 000 forint végösszegű pénzbüntetésre; Terhelt2 II. rendű vádlottat folytatólagosan elkövetett vesztegetés büntette [Btk. 290. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont], folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont] és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt halmazati büntetésül 1 év 5 hónap, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetésre, 60 napi tétel, 1500 forint napi tétel összegű, 90 000 forint végösszegű pénzbüntetésre; Terhelt3 terhelt3at folytatólagosan elkövetett vesztegetés büntette [Btk. 290. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont], folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pont] és folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt halmazati büntetésül 1 év 5 hónap, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetésre, 60 napi tétel, 1500 forint napi tétel összegű, 90 000 forint végösszegű pénzbüntetésre ítélte.

[2] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát mindhárom vádlott esetén börtönben határozta meg és rendelkezett arról, hogy a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi időpontja a szabadságvesztés végrehajtása elrendelése esetén a büntetés kétharmad részének kitöltését követő nap. A pénzbüntetések meg nem fizetésének esetére akként rendelkezett, hogy azt vagy annak meg nem fizetett részét fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. Ezen túlmenően Terhelt1 I. rendű vádlottal szemben 260 000 forint összeg erejéig vagyonekobjást rendelt el, Terhelt3 terhelt3 részére a pénzbüntetés megfizetésére 10 havi, havi 9 000 forint összegű részletfizetést engedélyezett. A nyomozás során lefoglalt anyagmozgatási naplók és vételi jegyek, valamint 2 darab papíron rögzített adatok lefoglalását megszüntette és azoknak az iratok között történő kezelését rendelte el.

[3] Kötelezte I. és II. rendű vádlottakat egyetemlegesen a Cég magánfél részére 768 530 forint összegű kártérítés, I. és terhelt3akat egyetemlegesen a Cég magánfél részére 530 073 forint kártérítés megfizetésére, melyeket meghaladóan a Cég magánfél által bejelentett polgári jogi igény érvényesítését egyéb törvényes útra utasította. Felhívta a polgári jogi igény után Terhelt1 I. rendű vádlottat 6 745, Terhelt2 II. rendű vádlottat 35 175, Terhelt3 terhelt3at 25 520 forint eljárási illeték megfizetésére. További rendelkezése szerint a Terhelt1 I. rendű vádlottól lefoglalt 4 187 000 forint összeget az e vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetés, vagyonekobjás és az elbírált polgári jogi igény biztosítása érdekében visszatartani rendelte azzal, hogy a visszatartott pénzösszezen felül fennmaradó összeget lefoglalása megszüntetését követően kiadni rendelte I. rendű vádlott részére. A felmerült bűnügyi költségből II. rendű vádlottat 102 737 forint, Terhelt3 terhelt3at 85 709 forint megfizetésére kötelezte és megállapította, hogy 5 190 forint bűnügyi költséget az állam viseli.

[4] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen több irányban került sor jogorvoslatok bejelentésére.

[5] Egyfelől az ügyészség élt fellebbezéssel mindhárom vádlott terhére, büntetéseik súlyosítása, velük szemben hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetés, illetve közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása, valamint a szabadságvesztés büntetések végrehajtása próbaidőre felfüggesztő rendelkezésének mellőzése érdekében. Fellebbezésében kifejtett álláspontja szerint a vádlottakkal szemben kiszabott, végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés büntetések eltúlzottan enyhe joghátrányok, nem felelnek meg a büntetéskiszabási elveknek. A törvényszék eltúlzottan értékelte az enyhítő körülmények súlyát, hiszen a korrupciós bűncselekmények kiemelkedő tárgyi súlyára és jellegére figyelemmel az ilyen bűncselekmények elkövetőivel szemben fokozott társadalmi elvárás a szigorú joghátrány alkalmazása.

[6] Másfelől fellebbezéssel élt Terhelt1 I. rendű vádlott védője a büntetés enyhítése és e vádlott előzetes mentesítésben részesítése érdekében; Terhelt2 II. rendű vádlott védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan a büntetés enyhítéséért; Terhelt3 terhelt3 védője a folytatólagosan, üzletszerűen elkövetett vesztegetés büntette és a folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétsége vonatkozásában felmentés, másodlagosan a család büntette vonatkozásában enyhébb minősítés érdekében élt fellebbezéssel.

[7] Terhelt1 I. rendű vádlott védője a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 584. § (6) bekezdésében foglalt kötelezettségét megszegve fellebbezését írásban nem indokolta.

[8] Terhelt2 II. rendű vádlott védője fellebbezésének indokolásában perorvoslatát fenntartva elsődlegesen II. rendű vádlott felmentésére, másodlagosan a szabadságvesztés jelentős mértékű enyhítésére tett indítványt. Elsődleges indítványa kapcsán kifejtett álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése során tévedett, ennek következményeként a tényállást helytelenül állapította meg. Kifejtette, hogy a törvényszék II. rendű vádlott bűnösségét szinte kizárólag I. rendű vádlott beismerő vallomására alapította, I. rendű vádlott azonban a beismerő vallomása megtételekor védő nélkül jelent meg, meg volt ijedve a helyzettől, a szituáció miatt akár a valóságnak nem megfelelő vallomást tett csak azért, hogy szabaduljon a kényszerítő helyzetből. Beismerő vallomása nem is túl terjedelmes, címszavakban, vázlatszerűen számolt be a bűncselekmény elkövetésének körülményeiről. Kifogásolta továbbá, hogy az eljárás során nem került feltárára, hogy hány alkalommal, milyen összeget, milyen megállapodás alapján fizetett volna Terhelt2 II. rendű vádlott Terhelt1 I. rendű vádlott részére, nem tudni, hogy a pénzáadások mikor és hol történtek. I. rendű vádlott nem tekinthető önálló intézkedésre jogosult személynek, ugyanis az a körülmény, hogy a sértetti ügyvezető az adott időszakban elmulasztotta az ellenőrzési kötelezettségét teljesíteni, nem jelenti azt, hogy I. rendű vádlott önálló intézkedésre jogosult munkavállaló lett volna.

[9] Összességében a vádhatóságnak nem sikerült kétséget kizáróan bizonyítania Terhelt2 II. rendű vádlott bűnösségét, ezért elsődlegesen e vádlott felmentése indokolt.

Másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra kötelezésére tett indítványt a tényállás tisztázatlanságára, a könyvszakértői bizonyítás hiányára tekintettel. Harmadlagos indítványa a kiszabott büntetés lényeges enyhítésére, az elsőfokú bíróság által feltárt enyhítő körülményekre, II. rendű vádlott büntetlen előéletére és a bekövetkezett jelentős időmúlásra tekintettel a szabadságvesztés mértékének csökkentésére irányult.

[10] Terhelt3 terhelt3 védője fellebbezése írásbeli indokolásában perorvoslatát fenntartva az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására, terhelt3nak a folytatólagosan elkövetett vesztegetés büntette és a folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásnak vétsége miatt emelt vád alóli felmentésére, a csalás bűncselekménye vonatkozásában enyhébb alakzat, a Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (3) bekezdés b) pont szerinti csalás büntettének megállapítására tett indítványt. Másodlagosan a vesztegetés büntette kapcsán a folytatólagosságra és az üzletszerűségre vonatkozó utalás mellőzésére, a magánokirat felhasználása vétsége kapcsán a folytatólagosságra való utalás mellőzésére, harmadlagosan az ügyészség súlyosítását célzó fellebbezés elutasítására és az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

[11] Álláspontja szerint az elsőfokú tényállás részben ellentétes az ügyiratok tartalmával, de a videófelveételek alapján e részbeni megalapozatlanság kiküszöbölhető. A videófelveételeken ugyanis terhelt3 mellett fia, tanú6 egyértelműen felismerhető, sőt egy esetben terhelt3 házastársa is feltűnik azon. terhelt3 nevelt gyermeke, tanú6 a beszállítások során ténylegesen jelen volt, az általa összegyűjtött hulladékvasra vonatkozó vételi jegyeken is az ő aláírása szerepel, nem utólagosan jelent meg a telephelyen, ellentétben Terhelt2 II. rendű vádlott rokonai, ismeretségi körébe tartozó személyekkel. Kifogásolta, hogy a videófelveételeken nem látszik a nemesebb fémek mérésére szolgáló kiértékelő mérleg, az ott írt fémhulladék értéke, mennyisége a sértetti feljelentésen alapul, de a feljelentés mellékletét képező fotóknál a sértett1től származó megjegyzések pontatlanok, azok csak becsléseken alapulnak. További hivatkozása szerint a beszerzett és rendelkezésre álló vételi jegyek között a terhelt3 által aláírt és ezáltal az okirathamisítás elkövetési tárgyát képező okiratok nincsenek meg, de azokat a nyomozati szakban sem állt módjában megtekinteni, mivel az azokra vonatkozó iratmegismerési jogát a nyomozó hatóság korlátozta. Ezért kérte, amennyiben a terhelt3ra vonatkozó, 2020. február 17-28. közötti vételi jegyek mégis fellelhetők az iratok között, azokat a másodfokú bíróság tegye tárgyaláson a bizonyítás anyagává.

[12] Részletesen elemezte a Btk. 345. §-ához fűződő kommentárt, mellyel kapcsolatosan kifejtette, hogy a vád alapját képező, terhelt3 szignójával ellátott vételi jegyek hiányában e vádlott bűnössége nem állapítható meg a hamis magánokirat felhasználásának vétségben, illetve ehhez köthető módon a Btk. 373. § (4) bekezdése szerinti csalás büntetti alakzatában sem. III. rendű vádlott nyomozati vallomása szerint hallgatólagosan ugyan elfogadta Terhelt1 I. rendű vádlott bűnös ajánlatát, de a valóságban nem kapta meg a remélt pénzösszeget ebből, így terhelt3 nem adhatta át a kárösszeg felének megfelelő 265 036 forintos jogtalan előnyt, ami mellett Terhelt1 I. rendű vádlott a szembesítés során úgy nyilatkozott, hogy összesen 30 000 forintot kapott terhelt3ól. Egyet nem értését fejezte ki a fellebbviteli főügyészség azon álláspontjával, hogy I. rendű vádlott a cég önálló intézkedésre jogosult munkavállalója lenne, munkaszerződése szerint ugyanis az ügyvezető igazgató utasítása és ellenőrzése, felügyelete

mellett dolgozik. Külön szerződési rendelkezés hiányában I. rendű vádlottra pedig nem terjed ki a Munka Törvénykönyve vezető állású munkavállalóira vonatkozó jogszabályi kötelezettség. Harmadlagos indítványa kapcsán a törvényszék által kiszabott joghátrányok fajtáját, nemét elfogadhatónak tartva azok helybenhagyása tartotta indokoltnak azzal, hogy a súlyosító körülmények közül mellőzni kell a 2008. évben történt elítéltetésre vonatkozó utalást.

[13] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.189/2025/2. számú átiratában az ügyészség fellebbezését módosított tartalommal, a cselekmény eltérő minősítésére és súlyosítására irányulóan tartotta fenn, a védelmi perorvoslatokat pedig alaptalannak találta. Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság túlnyomórészt megalapozott tényállást állapított meg, ami azonban kisebb mértékben hiányos, illetve ellentétes az ügyiratok tartalmával. E körben a tényállás [29]-[31] bekezdései részben pontatlanok, részben nem közérthetően megfogalmazottak, így azok helyesbítése szükséges. Emellett [32] bekezdésben írtakat kiegészítendőnek, a [34], [36], [37] bekezdéseiben írtakat helyesbítendőnek találta. Terhelt1 I. rendű vádlott a vesztegetéssel jogtalan előnyként nem összesen 260 000 forint, hanem ténylegesen a család módon megszerzett gazdagodás felének megfelelő, Terhelt2 II. rendű vádlottól 384 265 forint, Terhelt3 terhelt3ól 265 036 forint jogtalan előnyhöz jutott.

[14] További álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen következtetett a vádlottak bűnösségére, a cselekmények minősítése azonban helyesbítést igényel. Utalt a BH2023.91. és a BH2017.250. számon megjelent eseti döntésekre, melyek fényében egyértelmű, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott a beosztása ellenére a sértett gazdasági társaságon belül önálló intézkedésre jogosult személy volt, ugyanis bizalmi beosztásban, senki által nem felügyelten állapíthatta meg az eladók által beszállított és megvételre felajánlott hulladékok minőségi besorolását és súlyát. A mérlegjegyen rögzített ezen megállapításait a pénztáros kritika nélkül, automatizmusként elfogadta, ezen adatokkal töltötte ki a vételi jegyet és fizette ki ez alapján a vételárat, azaz I. rendű vádlottnak döntő befolyása volt a cég által megkötött adásvételi szerződések lényegi tartalmára. Ezért I. rendű vádlott vesztegetési cselekményeinek helyes minősítése 2 rendbeli, a Btk. 294. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont b) pont II. fordulatra figyelemmel a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő önálló intézkedésre jogosult személy által kötelességszegéssel, üzletszerűen és folytatólagosan elkövetett vesztegetés elfogadásának büntette; ezáltal Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3ak aktív vesztegetési cselekményei helyesen a Btk. 290. § (1) bekezdés, (2) bekezdés és (3) bekezdés b) pont II. fordulata szerint minősülnek.

[15] Kifejtette továbbá, hogy a vagyon elleni bűncselekmények során Terhelt1 I. rendű vádlott törvényi tényállási elemet nem valósított meg, így e cselekménynek nem lehet társtettese. Kétségtelen, hogy I. rendű vádlott volt, aki a mérlegjegyeket valótlan adatokkal kitöltötte, amelyeket azonban a vádlott társainak adott át, akik azt bemutatták a pénztárosnak, a vételi jegyen nyilatkoztak arról, hogy a mérlegjegyen feltüntetett fajtájú és súlyú, saját tulajdonukat képező hulladékot a társaságnak eladják, ezután pedig felvették annak ellenértékét. Így a tévedésbe ejtést és a károkozást a valótlan tartalmú magánokiratok felhasználásával, a valótlan nyilatkozat tételével és a vételár átvételével II és terhelt3ak (részben közvetett tettesként) valósították meg. A bűncselekmények elkövetésére irányuló szándékot a vádlott társaiban Terhelt1 I. rendű vádlott váltotta ki, azaz azok elkövetéséhez

később nyújtott segítsége egységesen a felbujtás keretein belül értékelendő. Minderre tekintettel II. és terhelt3ak terhére megállapított vagyon elleni bűncselekmény esetében a társtettesi elkövetésre utalás mellőzendő, így Terhelt1 I. rendű vádlott vagyon elleni cselekményeinek helyes minősítése 2 rendbeli, a Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pontja szerinti folytatólagosan, felbujtóként, üzletszerűen elkövetett nagyobb kárt okozó csalás büntette. Ennek megfelelően I. rendű vádlott a folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének sem bűnsegédje, hanem felbújtója és miután ezen bűnrészes magatartása két különböző vádlott önálló tettesi cselekményéhez kötődik, esetében 2 rendbeli felbujtóként elkövetést kell megállapítani.

[16] A büntetés súlyosítására vonatkozó ügyészégi érveket annyival egészítette ki, hogy a szabadságvesztés büntetések a törvényi minimumot sem érik el, így azok lényeges súlyosítása e szempontból is feltétlenül indokolt. Kifogásolta azt is, hogy a három eltérő vagyoni és jövedelmi helyzetű vádlott esetében az elsőfokú bíróság a pénzbüntetések vonatkozásában elmulasztotta az egyéniesítést, mindhármuk esetében azonos összegben határozta meg a pénzbüntetés egy napi tételének összegét. Ezen túlmenően tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az I. rendű vádlottól lefoglalt bűnjelpénz kiadásáról rendelkezett. Felhívta a Btk. 74/A. § (2) bekezdés g) pontját és (3) bekezdését, melyek nyomán kitért arra is, hogy I. rendű vádlott munkabérére, illetve azon nyilatkozatára tekintettel, hogy a cselekmények elkövetésekor kifejezetten szűk anyagi helyzetben volt, a vele együtt élő idős szüleit is támogatja, semmiképp sem összeegyeztethető a hálósobában megtalált több millió forintnyi készpénz, így életszerűtlen és elfogadhatatlan az a vádlotti nyilatkozat, hogy a 4 187 000 forint készpénznek csak kisebb, pontosan megjelölni nem tudott része származott bűncselekményekből, a többit az évek során összespórolta.

[17] Összességében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására, a vádlottak bűncselekményeinek a fentiek szerinti minősítésére, velük szemben hosszabb tartamú szabadságvesztés, közügyektől eltiltás mellékbüntetés, súlyosabb pénzbüntetés kiszabására és a szabadságvesztés végrehajtása próbaidőre történő felfüggesztéséről szóló rendelkezés mellőzésére, I. rendű vádlottal szemben a Btk. 74. § (1) bekezdésének a) pontja alapján alkalmazott vagyoneklobzás összegének 649 301 forintban történő meghatározására és a nála megtalált 4 187 000 forint készpénzre a Btk. 74/A. § (2) bekezdésének g) pontja alapján vagyoneklobzás elrendelésére, egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

[18] A másodfokú bíróság a bejelentett fellebbezéseket a Be. 598. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a Be. 599. § (1) bekezdése értelmében nyilvános ülésen bírálta el.

[19] A nyilvános ülésen az ügyészség képviselője az átiratában foglaltakat, a védők közül II. és terhelt3 védője a fellebbezéseik indokolásában írtakat fenntartották.

[20] Terhelt1 I. rendű vádlott védője a büntetés enyhítésére, illetve I. rendű vádlott előzetes mentesítésben való részesítésére vonatkozó fellebbezését változatlanul fenntartotta. Hangsúlyozta, hogy I. rendű vádlott már az előkészítő ülésen beismerő vallomást tett, majd lemondott a tárgyaláshoz való jogáról is, így vele szemben már 2023. évben megszülethetett

volna az elsőfokú ítélet. E vádlott az eljárás kezdetétől fogva mindent megtett annak érdekében, hogy segítse a nyomozást, az eljárás lefolytatását. Helytelennek és alaptalannak találta a fellebbviteli főügyészség azon álláspontját, amely szerint I. rendű vádlott önálló intézkedésre jogosult személyként követte volna el a vesztegetési cselekményt. Emellett a vagyonekobzásra vonatkozó ügyészi fellebbezést is alaptalannak találta. I. rendű vádlott esetében már feltárt enyhítő körülmények súlyára, I. rendű vádlott rendezett életvitelére, megbánó magatartására, személyi körülményeire tekintettel elsődlegesen a felfüggesztett szabadságvesztés tartamának enyhítésére, másodlagosan az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt. Terhelt1 I. rendű vádlott utolsó szó jogán tett felszólalásában megbánásának adott hangot és kitért arra, hogy a jövőben házasságot kíván kötni, szüleit akarja segíteni, jobb munkalehetőség van kilátásban és védőjéhez való csatlakozását fejezte ki. Terhelt2 II.r. vádlott az utolsó szó jogán nem kívánt felszólalni.

[21] A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 590. § (1) és (2) bekezdése alapján – figyelemmel a Be. 590. § (10) bekezdésében foglaltakra is – az ítélet megalapozottsága, az ítéletnek a bűnösség megállapítására, a bűncselekmények minősítésére, a büntetések kiszabására, intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását mindhárom vádlott esetében arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki és milyen okból fellebbezett (teljes revízió) figyelemmel arra, hogy ugyanazon bűncselekmény vonatkozásában több fellebbezésre jogosult jelentett be fellebbezést, II. és terhelt3akat érintő jogorvoslatok az elsőfokú bíróság ítéletének a bűnösség megállapítását érintő rendelkezését sérelmezték.

[22] A felülbírálat során a másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályoknak megfelelően folytatta le. Nem vétett sem abszolút eljárási szabálysértést [Be. 608. § (1) bekezdés a)-h) pont], sem olyan relatív perjogi hibát [Be. 609. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a)-d) pont], ami az eljárás törvényességét befolyásolva az érdemi felülbírálatot kizárta volna és az ítélet hatályon kívül helyezését, így az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását eredményezné.

[23] Ki kell térni arra is, hogy olyan eljárási szabálysértés sem valósult meg, amelynek kiküszöbölése céljából másodfokú tárgyaláson bizonyítás felvételének lett volna helye [Be. 594. § (1) bekezdés]. Amint arra az ítéltábla a törvényhely felhívásával már utalt, a másodfokú revízió az elsőfokú pervitelre szorítkozhat, értelemszerűen így a nyomozásra nem terjed ki. Ugyanakkor amennyiben a nyomozás során biztosított bizonyítékok törvényessége megkérdőjeleződik, az már gátját képezheti egy adott bizonyíték felhasználásának [Be. 167. § (5) bekezdés]. Jelen ügyben azonban a nyomozás eredményeként rendelkezésre álló bizonyítási eszközökkel kapcsolatban nem rögzíthető olyan súlyos eljárási szabálysértés, amely a bíróság által felhasznált bizonyítékokat vagy a tényállást érintené.

[24] Az ítéltábla ugyanakkor olyan, az indokolási kötelezettség részbeni megsértésében megvalósult relatív perjogi hibát észlelt, ami nem volt lényeges hatással a bűnösség megállapítására vagy a büntetés kiszabására, az intézkedés alkalmazására, illetve az a bizonyítás törvényességére vonatkozó rendelkezéseket vagy a büntetőeljárásban résztvevő személyek jogainak gyakorlását sem érintette.

[25] A Be. 564. § (3) bekezdése a)-g) pontjai határozzák meg az ügydöntő határozat indokolásának tartalmát. Eszerint az ügydöntő határozat indokolásának tartalmaznia kell a vádra történő utalást, a vád szerinti minősítést, a vádlott személyi körülményeire vonatkozóan megállapított tényeket, korábbi büntetésre vonatkozó adatokat, a történeti tényállást, azoknak a bizonyítékoknak a megjelölését, amelyekre a bíróság a döntését alapozta és annak rövid indokolását, hogy milyen bizonyítékokat és miért, vagy miért nem fogadott el, a tényállás szerinti cselekmény minősítését, a határozat egyéb rendelkezéseinek és az indítványok, így különösen a bizonyítási indítványok elutasításának indokolását, azokat az indokokat, amely miatt a bíróság eltért a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától. A Be 564. § (4) bekezdése értelmében a bűnösséget megállapító ítélet indokolása tartalmazza a büntetés kiszabása, intézkedés alkalmazása, vagy ezek mellőzése esetén e döntés indokait, az alkalmazott jogszabályok megjelölésével, illetve ha a bíróság a büntetés kiszabásakor enyhítő körülményként figyelembe vette a büntetőeljárás elhúzódását, akkor az erre való utalást is.

[26] Megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének [77]-[79], [84]-[87], [100]-[107] bekezdésében írtak az indokolás a fenti jogszabályi rendelkezésekben írt tartalmi elemeinek nem feleltethetők meg, így ezen bekezdések mellőzésre szorultak az elsőfokú ítélet indokolásából.

[27] Ami az érdemi felülbírálatot illeti, az elsőfokú bíróság az ügyfelderítési kötelezettségét teljesítve döntően megalapozott tényállást állapított meg, azonban – egyetértve a fellebbviteli főügyészség érveivel – a tényállás kisebb mértékben hiányos, illetve ellentétes volt az ügyiratok tartalmával [Be. 592. § (2) bekezdés a) és c) pont], illetve a közérthetőség miatt helyesbítésre szorult. Ezen részbeni megalapozatlanságot a másodfokú bíróság az ügyiratok tartalma alapján a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja szerint – az elsőfokú bíróság által a tényállás alapjául elfogadott bizonyítékok közül sértett¹, tanú² és tanú¹ vallomásai alapján – az alábbiak szerint küszöbölte ki:

[28] Az elsőfokú ítélet [27] bekezdését kiegészíti azzal, hogy *Terhelt¹ I. rendű vádlott a munkáját 2020. február 17. és 29. napja között önállóan végezte, azt a munkáltatója részéről senki nem felügyelte és senki nem ellenőrizte.*

[29] Az elsőfokú ítélet [29]-[31] bekezdéseit a közérthetőség szempontját is előtérbe helyezve az alábbiak szerint helyesbíti:

A cég telephelyén két mérleg működött: egy maximum 30 000 kilogramm méréshatárú elektronikus közúti híd, amely 10 kilogrammos pontossággal mért (a továbbiakban: járműmérleg), valamint egy maximum 3000 kilogramm méréshatárú kiértékelő mérleg, amely 1 kilogrammos pontossággal mért. A járműmérleg az általános, míg a kiértékelő mérleg a színesfém hulladékok mérésére szolgált a következők szerint:

Amennyiben az eladó egyfajta hulladékot hozott, azt a hozott hulladék fajtája szerint mérték, ha színesfém, vagy kisebb tömegű egyéb hulladékot kívánt eladni, annak tömegét a kiértékelő mérlegen a cég kijelölt alkalmazottja lemérte, majd azt a mérlegjegyen rögzítette. Ha nagy tételben szállított vasat, vagy lemez hulladékot kívánt eladni, behajtáskor az eladni kívánt hulladékkal terhelt jármű, vagy más szállítóeszköz tömegét a járműmérlegen megmérték, majd a hulladék lepakolása után – a kihajtáskor – az üres jármű tömegét is

megmérték és ezen értékeket a mérlegjegyen rögzítették. A két érték különbszetéből állapították meg az eladott, azaz a cég által megvásárolt termék súlyát

Ha az eladó többféle hulladékot hozott, minden egyes hulladékfajta lerakódása után – ha az a mennyiség miatt indokolt volt – megismételték a járműmérleges mérést és a tömeg rögzítését, így állapítva meg az egyes eladott, azaz a cég által megvásárolt hulladékfajták súlyát.

[30] A [32] bekezdést az alábbiak szerint egészíti ki: *Az eladó a mérlegjegyet a hulladékot átvevő cégalkalmazottól megkapja, majd azt az eladó adta át a cég másik alkalmazotjának, a pénztárosnak, aki a telephely pénztárában a program segítségével a vételi jegyet elkészítette. A vételi jegyen az eladó aláírásával igazolta, hogy ez a saját hulladéka.*

[31] A [34] bekezdés utolsó mondatát helyesbíti: *A vételi jegy alapján kerül kifizetésre a vételár összege.*

[32] A [36] bekezdést az alábbiak szerint helyesbíti: *2020. február hónapban Terhelt1 I. rendű vádlott gyors pénzkereseti lehetőség érdekében felvetette Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3aknak – egymástól függetlenül, különböző időpontokban –, hogy e vádlottak által később beszállított fémhulladékok első mérlegelése során a mérlegjegyen valótlannal nagyobb súlymennyiséget, illetve eltérő, a ténylegesen leadottnál értékesebb fajtájú fémhulladékot fog feltüntetni, így a vételi jegy alapján nagyobb pénzüsszeget fognak a telephely pénztárában II. és terhelt3ak részére vagy az ő nevükben eljáró személyek részére kifizetni.*

[33] A [37] bekezdését az alábbiak szerint helyesbíti: *„Terhelt1 I. rendű vádlott megállapodott Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3akkal, hogy a mérlegjegyen valótlannal nagyobb súlymennyiség, illetve értékesebb fémfajta feltüntetése útján megszerzett és így kifizetett pénzüsszeget körülbelül fele-fele arányban osztoznak majd. Terhelt1 I. rendű vádlott konkrétan abban állapodott meg II. és terhelt3akkal, hogy szállításonként 20 000 forintot kér jogtalan előnyként annak érdekében, hogy munkaköri előírását megszegve a mérlegjegyekre valótlannal súlyösszeget vagy eltérő, értékesebb fémfajtát írjon.*

[34] A [38] bekezdés második és harmadik sorában írtakat az alábbiak szerint egészíti ki: *„...a Terhelt2 II. rendű és III. rendű vádlottak, illetve esetenként a nevükben eljáró személyek által a telephelyre beszállított fémhulladékok...”*

[35] A [38] bekezdés utolsó mondatát az alábbiak szerint helyesbíti: *„Továbbá egyes alkalmakkor a hulladékok fajtájára nézve is valótlannal adat került rögzítésre, értékesebb aluhulladék, vagy az alacsonyabb vételárú vaslemezshulladék helyett vas került megjelölésre.”*

[36] Az elsőfokú ítélet [40] bekezdés harmadik sorában írtakat az alábbiakkal egészíti ki: „...nem a ténylegesen beszállított fémmennyiség és *fémfajta* után került kifizetésre ...”.

[37] A [41] bekezdés második sorát kiegészíti: „...a beszállított hulladék mennyiségét és *fajtáját*, 20 000 forintot kért és kapott...”.

[38] A [45] bekezdés első sorát az alábbiak szerint egészíti ki „...a mérlegelések során a magasabb súly, *illetve eltérő, értékesebb fémfajta* feltüntetésével, ...”.

[39] A [74] bekezdését az alábbiak szerint helyesbíti: *Terhelt1 I. rendű vádlott kezdeményezésére a fentebb megjelölt mérlegelések során Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3ak 2020. február 17. napja és 2020. február 29. napja közötti időszakban rendszeres haszonszerzésre törekedve 1 298 603 forint összegű kárt okoztak a Cég sértettet megtevesztve.*

[40] A másodfokú bíróság a tényállást elsősorban a személyi bizonyítás anyaga, Terhelt1 I. rendű vádlott, illetve sértett1, tanú2 és tanú1 tanúk vallomásai, valamint a vételi és méregjegyek, mint okirati bizonyítékok alapján egészítette ki, illetve helyesbítette, mely bizonyítékokat az elsőfokú bíróság Terhelt2 II. rendű vádlott tagadó és Terhelt3 terhelt3 részbeni tagadó vallomásával szemben – helyesen – elfogadott a tényállás alapjául, azonban megfelelő pontossággal és részletességgel a tényeket mégsem rögzítette, holott arra volt perjogi lehetősége és nem is mellőzhető a valósághű tényállás, a közérthetőség, valamint a cselekmény helyes minősítése érdekében.

[41] A fentiek kiegészítéssel és helyesbítéssel a történeti tényállás teljes mértékben megalapozottá vált és az a másodfokú eljárásban irányadó volt a Be. 593. § (3) bekezdésének megfelelően.

[42] Az elsőfokú bíróság az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat alaposan, több oldalról megvizsgálta és azokat okszerűen, a logika szabályai szerint külön és kölcsönhatásukban együtt is gondosan értékelte. Számba vette Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3ak védekezését, Terhelt1 I. rendű vádlott beismerő, egyben társai tett terhelő vallomását, az eseményről információt szerző, döntően a sértetti gazdasági társaságnál dolgozó tanúk vallomását és a lényeges okirati, tárgyi bizonyítékokat is. A törvényszék az ítéletében követhető érveléssel adott számot arról, hogy a tényállást milyen okból és mely bizonyítékokra alapította és mely bizonyítékokat és milyen okból nem fogadott el. A közvetlen és a közvetett, az eredeti származékos, valamint a mentő és terhelő tartalmú bizonyítékokat egyenként is és kölcsönösen is perrendszerűen vonta mérlegelési körébe, mely mérlegelés hibátlan.

[43] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelését illetően az indokolási kötelezettségét kellő mértékben teljesítette, kellő részletességű, irathú és logikai hibáktól mentes indokát adta annak, hogy a vád tárgyát képező cselekmények vádlottak általi elkövetését miért látta megállapíthatónak. Bizonyíték-értékelési, mérlegelési tevékenysége nem feltételezéseken, spekuláción alapult, annak alapját konkrét bizonyítékokból származó tényszerű adatok, körülmények képezték.

[44] Terhelt1 I. rendű vádlott a gyanúsított kihallgatásakor beismerte a vele közölt cselekmény elkövetését, feltáró jellegű, bűnösségre is kiterjedő, vádlott társaira terhelő tartalmú vallomást tett, amelyet maradéktalanul alátámasztottak az egyéb bizonyítékok is: a kamerafelvételek, a tárgyaláson is kihallgatott sértett1, tanú2, tanú1 tanúk vallomása, a vételi jegyek és mérlegjegyek, mint okirati bizonyítékok. A felsorolt bizonyítási eszközök, de különösen Terhelt1 I. rendű vádlott beismerő vallomása, valamint sértett1 és tanú1 tanúk vallomása, a kamerafelvételek, illetőleg az azok által szolgáltatott bizonyítékok alapján kétséget kizáró bizonyossággal volt megállapítható Terhelt1 I. rendű vádlott és vádlott társai között létrejött megállapodás lényege, az elkövetés lényeges körülményei (főként elkövetési módja). A cég által rendelkezésre bocsátott iratok alapján az elkövetési érték is tisztázható volt.

[45] Kétségtelen, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott a nyomozás során gyanúsítottként történő kihallgatása alkalmával tett beismerő terhelt társaira is nézve vallomását követően újabb érdemi vallomást nem tett, azonban az előkészítő ülésen a vádiratban írtakat elfogadva a váddal egyezően bűnösségét beismerte. Társaira vonatkozó terhelt vallomását fenntartotta, amely előkészítő ülésen tett beismerő vallomása a későbbiekben is felhasználható bizonyíték [Kúria Bfv.539/2020/10. (BH20221.5.II.)].

[46] Terhelt2 II. rendű vádlott védőjének perorvoslata indokolásában rögzített álláspontjával ellentétben nem a feljelentő, sértett1 személyes összegzésén nyugszik a bizonyítás anyaga, hanem legfőképpen Terhelt1 I. rendű vádlott beismerő, vádlott társaira terhelő vallomásán, amit a kamerafelvételek, a vételi jegyek és a mérlegjegyek egyértelműen alátámasztottak. Az elkövetési érték tekintetében pedig – egyetértve a törvényszék álláspontjával – nem volt szükséges könyvszakértői bizonyítás bevezetése, hiszen az okirati bizonyítékok és a kamerafelvételek alapján egyszerű összeadás és kivonás matematikai műveletekkel az okozott kár összege megállapítható volt. A konkrét elkövetési cselekményeken kívüli, az elkövetési időszakot átfogó teljes kamerafelvétel beszerzése és megtekintése sem volt indokolt, a vádhoz kötöttség elvére figyelemmel azok az adásvételek nem képezhetik vizsgálat tárgyát, ahol nem került sor eltérő mennyiségű vagy fajtájú fémhulladék eladására a valóban beszállított hulladékhoz képest. Mindezek okán nem volt szükséges a másodfokú eljárásban a bizonyítás továbbfejlesztése sem.

[47] Mindamellet teljesen irreális II. rendű vádlottat érintő azon védői elvárás, ami szerint Terhelt1 I. rendű és a II. rendű vádlott közötti megállapodás részletes tartalmát, az egyes pénzátadások helyét és idejét a tényállásban pontosabban meg kellett volna határozni. Terhelt2 II. rendű vádlott büntetőjogi felelősségét teljes mértékben megalapozza az elsőfokú

ítéleti tényállás, ami szerint Terhelt1 I. rendű vádlott kezdeményezésére abban állapodtak meg, hogy a beszállított fémhulladékok első mérlegelése során a mérlegjegyen valótlannal nagyobb súlymennyiség, illetve értékesebb fémfajta kerül feltüntetésre, majd mindezek érdekében az így megszerzett, a valós és a valótlannal súly közötti különbség után II. rendű vádlott részére kifizetett pénzösszegből I. rendű vádlott szállításonként 20 000 forintot kért.

[48] terhelt3 védője másodfokú eljárásban indítványt tett a vételi jegyek beszerzése és azok tárgyalás anyagává tétele iránt bizonyítás elrendelésére, melyet az ítéltábla elutasított, aminek elsődleges indoka a tényállás – fenti helyesbítését és kiegészítést követő – teljes megalapozottsága. A másodfokú eljárásban ugyanis a Be. 594. § (1) bekezdésének megfelelően bizonyítás felvételének a részbeni megalapozatlanság, az eljárási szabálysértés kiküszöbölése érdekében és akkor van helye, ha a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak. A felülbírálati ügyben azért nem álltak fenn e feltételek, mert a tényállás e részben megalapozott, eljárási szabálysértés sem valósult meg, hiszen a nyomozati iratok között rendelkezésre álló vételi jegyek másolata és mérlegjegyek tárgyalás anyagává tétele megtörtént, azok vonatkozásában sem észrevétel, sem bizonyítási indítvány nem volt (Miskolci Törvényszék 6.B.16/2023/88. számú tárgyalási jegyzőkönyv), így a már lefolytatott bizonyítás megismétlése szükségtelen volt.

[49] Úgyszintén tárgyalás anyagává tette az elsőfokú bíróság Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3ak érdekkörében eljáró azon személyek gyanúsítottként tett vallomását, amelyekből megállapítható, hogy az adott jogügylet során nem a saját fémhulladékok, hanem II. és terhelt3ak hulladékának leadásában működtek közre és az ezért kapott pénz, illetőleg az ott átadott irat is az adott terhelt3hez került. Így terhelt3 azon védekezése sem foghatott helyt, amely szerint tanú6 által leadott fémhulladékok kívül esnek II. rendű vádlott cselekményén, mivel e vádlott nevelt gyermeke, tanú6 vallomása szerint nem a saját, hanem terhelt3 fémhulladékának leadásában vett részt.

[50] Az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenysége mindenben megfelelt a formállogika törvényszerűségének, mely mérlegelő folyamat eredményeként a tényállást a másodfokú bíróság által eszközölt helyesbítés mellett valósághűen állapította meg. II. és terhelt3 vonatkozásában bejelentett fellebbezések felmentést célzó elsődleges iránya az elsőfokú bíróság törvényes mérlegelést támadta, amely a tényállás megalapozottsága folytán nem lehetett eredményes.

[51] A Be. 561. § (3) bekezdés b) pontjában írt személyi körülményekre vonatkozóan is helyes az elsőfokú ítélet indokolása, nem tévedett az elsőfokú bíróság amikor ítélete [20] bekezdésében terhelt3 előéleti adatai körében a korábbi büntetését feltüntette. terhelt3 védője a Btk. 100. § (1) bekezdésére figyelemmel kérte terhelt3 korábbi elítélésre vonatkozó adat mellőzését, de ennek teljesítése volt indokolt.

[52] A cselekmény elkövetésekor hatályos Btk. 97. § (2) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a büntetőjogi felelősség megállapítására, a kiszabott büntetésre és az alkalmazott intézkedésre vonatkozó adatokat közhiteles hatósági nyilvántartás tartalmazza a törvényben meghatározott időpontig, ezt követően hátrányos jogkövetkezmény az elítélés miatt már nem állapítható meg az elítélttel szemben. A visszaesés és az ahhoz fűződő, e törvényben meghatározott hátrányos jogkövetkezmények a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 389. §-a szerint az újabb bűncselekmény elkövetéséhez legközelebbi időpontban a büntetőjogi nyilvántartásból beszerzett adatok alapján akkor is megállapítandók, ha utóbb ezek az adatok törlésre kerültek.

[53] A 2024. évi XVIII. törvény 11. § (2) bekezdése módosította a Btk. 97. § (2) bekezdését és egészítette ki a 97. §-t egy újabb (3) bekezdéssel 2024. augusztus hó 1. napjától hatályosan. A Btk. 97. § (2) bekezdés jelenleg hatályos rendelkezése szerint a büntetőjogi felelősség megállapítására, a kiszabott büntetésre és az alkalmazott intézkedésre vonatkozó adatokat közhiteles hatósági nyilvántartás (a továbbiakban: bűnügyi nyilvántartási rendszer) tartalmazza a törvényben meghatározott időpontig, ezt követően hátrányos jogkövetkezmény az elítélés miatt már nem állapítható meg az elítélttel szemben. Ugyanezen időponttól hatályos és beiktatott (3) bekezdés kimondja, hogy az e törvény szerint a korábbi elítéléshez fűződő büntetőjogi jogkövetkezmények nem minősülnek az (1) bekezdés szerinti hátrányos jogkövetkezménynek. A büntetőjogi jogkövetkezményeket megalapozó korábbi elítélés adatait elsősorban a bűnügyi nyilvántartási rendszer adatai alapján kell megállapítani.

[54] A Btk. 98. § (1) bekezdése alapján a mentesítés folytán – a törvény eltérő rendelkezése hiányában – az elítélt mentesül a büntetett előlethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól. A Btk. a büntetett előélet fogalmát nem határozza meg definitív módon, ugyanakkor a szabályozási logikából a contrario egyenesen következik és a Btk. 98. § (1), (2) bekezdése alapján negatív definícióként igenis jelen van; ennek megfelelően, aki nem mentesült, az büntetett előéletű. A büntetett előélet tehát a Btk.-ban meghatározott hátrányos jogkövetkezmény ugyan, de ennek ellenére nincs büntető anyagi jogi joghatása, és a büntetőjog a visszaeséssel ellentétben jogkövetkezményként nem használja, azonban mintegy összekötő kapocsként szolgál az elítélés és a büntetőjogon kívüli hátrányos jogkövetkezmények között. A büntetett előélet tehát az elítéléshez fűződő joghátrányok között speciális helyet foglal el, mivel annak ellenére, hogy a Btk.-ban van szabályozva, büntetőjogon kívüli hátrányos jogkövetkezménynek lehet tekinteni, amely összeköti a többi büntetőjogon kívüli hátrányos jogkövetkezményt a büntetőjogi szabályozással.

[55] A korábbi Btk. 97. § (2) bekezdés utolsó mondatának törlésével a jogalkotó egyértelművé teszi, hogy a visszaesésre mint büntető anyagi jogi hátrányos jogkövetkezményre nem vonatkozik különös szabály az alkalmazhatóság időtartama vonatkozásában, a büntető anyagi jogi következmények e körben egyenlők. A (3) bekezdés első mondata egyértelműen elhatárolja az elítéléshez fűződő büntető anyagi jogi és büntetőjogon kívüli hátrányos jogkövetkezményeket. Ekként a Btk. 97. § (2) bekezdése sem értelmezhető másként, mint az elítéléshez fűződő büntetőjogon kívüli hátrányos jogkövetkezményekre vonatkozó rendelkezés, amely ezek alkalmazását kizárólag addig engedi alkalmazni, amíg a korábbi elítélés a bűnügyi nyilvántartásban szerepel. A (3) bekezdés második mondata pedig megerősíti, hogy az elkövető elmarasztalásához fűződő büntető anyagi jogi hátrányos jogkövetkezmények vonatkozásában a bűnügyi nyilvántartás teljes mértékben deklaratív hatályú, mivel a büntető anyagi jogi jogkövetkezményeket megalapozó korábbi elítélés adatait nemcsak a bűnügy nyilvántartás adatai alapján lehet megállapítani, a hatósági nyilvántartás csupán az elítélési adatok elsődleges – de nem kizárólagos – forrása (2024. évi XVIII. törvény 11. §-hoz szakaszához fűzött végső előterjesztői indokolása). Ebből következően a Btk. 97. § alkalmazása szempontjából a Btk. 2. §-ában rögzített hatályszabálynak nincs jelentősége a törvénymódosítást követően kialakult bírói gyakorlat szerint.

[56] Így a BH2019.154. számon közzétett határozat a jelen jogszabályi környezetben már nem alkalmazható.

[57] A 2024. évi XVIII. törvény végső előterjesztői indokolása egyértelművé kívánja tenni azt a jogalkotói akaratot, hogy a büntető anyagi jogi hátrányos jogkövetkezmények vonatkozásában a bűnügyi nyilvántartás teljes mértékben deklaratív hatályú, és csak a büntetőjogon kívüli hátrányos jogkövetkezmények vonatkozásában tekinthető 'mintegy kvázi-konstitutív' hatállyal bírónak.

[58] Ennek megfelelően az ítéltábla nem mellőzte terhelt³ korábbi büntetésének ítéleti feltüntetését.

[59] Az elsőfokú bíróság okszerűen vont következtetést mindhárom vádlott bűnösségére, de cselekményeik minősítése – a fellebbviteli főügyészség álláspontjával egyetértve – részben korrigálásra szorult. A minősítés kapcsán elsődlegesen arra szükséges utalni, hogy az elkövetés idején hatályos anyagi jogi rendelkezések alkalmazásának van helye, mert a Btk.-t időközben módosító törvényi változások nem tették enyhébbé a cselekmények megítélését.

[60] Az elsőfokú bíróság az irányadó tényállás alapján helyesen állapította meg a vádlottak bűnösségét a korrupciós bűncselekményekben, azonban a minősítés helyesbítésre szorult, mivel a vesztegetés elfogadásának büntette kapcsán Terhelt I. rendű vádlott önálló intézkedésre jogosultnak minősül.

[61] A gazdasági társaság önálló intézkedésre jogosult tagja vagy dolgozója az, aki a szerződés aláírására jogosult, vagy annak a végrehajtásában érdemi döntési jogosultsággal rendelkezik (BH1996.573.).

[62] A vesztegetés elfogadásának büntette kapcsán önálló intézkedésre jogosultnak minősül, aki az adott szerv működését vagy a szervvel kapcsolatba kerülő személyek jogait és érdekeit érintő lényeges kérdésekben dönthet. A képviselő alapulhat jogszabályon, szervezeti szabályzaton (például cég ügyvezetője, szervezeti egység önálló képviselői joggal rendelkező vezetője), a hatásköröket rendező munkaköri leíráson, de lehet eseti jellegű is, amely más arra jogosult személy (vezető) meghatalmazásán alapul, de nem kizárhatóan lehet szokásjogi alapú is. A vezető beosztású alkalmazottak, valamint az adott szerv képviselőjére jogosult személyek mellett önálló intézkedésre jogosultnak tekinthetők azok is, akik lényegesen befolyásolhatják az érdemi döntést.

[63] A bíróságnak a tényállás alapján kell esetenként állást foglalni abban, hogy a terhelt az adott, a szervezet nevében tett intézkedései, ügyletei tekintetében döntően és érdemi ügyeket érintően egyedül hozott-e döntéseket vagy munkája teljes egészében mások utasításainak végrehajtásából, illetve belső ügyintézésből állt (Kúria Bfv.200/2022/7.). A döntést hozó vagy az azt előkészítő személyt ténylegesen megillető jogokat figyelembevéve kell elbírálni: önálló intézkedésre jogosult személynek tekinthető-e az elkövető vagy sem [Kúria Bfv.964/2016/6. (BH2017.250.)].

[64] A speciális alanyiság szempontjából a konkrét tevékenység végzésének, egyes döntési jogosultság meglétének, egy adott folyamat mikénti elvégzésének van jelentősége. Annak, hogy az adott személynek van-e olyan döntési jogosultsága (hatalmi helyzete), amely csak őt illeti meg és az általa meghozott döntésnek milyen további kihatásai, következményei lehetnek [Kúria Bfv.III.1365/2021/17. [47] bekezdés (BH2023.118.)].

[65] Töretlen ugyanis a bírói gyakorlat annak megítélésében, hogy nem önmagában az alkalmazott vagy a tag munkakörének, beosztásának elnevezése, hanem a döntést hozó vagy az azt előkészítő személyt ténylegesen megillető jogok, általa ellátott feladatok alapján, esetenként kell állást foglalni abban, hogy – az adott szervezeten belül a vád tárgyává tett cselekménnyel is összefüggésben – önálló intézkedésre jogosult személynek tekinthető-e az elkövető vagy sem. E körben nemcsak annak van jelentősége, hogy az adott alkalmazott a munkáját önállóan végzi-e vagy annak során hoz-e ellenőrzés nélküli döntéseket, illetve maga gyakorol-e mások felett ellenőrzési, irányítási jogkört. Jelentősége van-e emellett annak is, hogy milyen jellegű döntéseket hozhat, vagy hoz meg (illetve adott esetben befolyásol) ténylegesen az adott személy. Az önálló intézkedésre jogosultságnak külső hatásában kell megjelennie, a cselekmény (minősített eset) társadalomra veszélyessége is ebben rejlik. Ha az elkövető az adott szervezetet kifelé (kívülálló természetes vagy jogi személyek felé) képviseli és ennek során – a gazdálkodó szervezet részére vagy érdekében végzett tevékenységével

kapcsolatos – bármely ügylet során történik vesztegetés, akkor állapítható meg ezen minősítő körülmény.

[66] Az irányadó tényállás alapján egyértelmű, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott konkrét beosztása ellenére a sértett gazdasági társaságon belül önálló intézkedésre jogosult személy volt a vádbeli időszakban: bizalmi beosztásban, senki által nem felügyelten és senki által nem ellenőrzötten állapította meg az eladók által beszállított és megvételre felajánlott hulladékok minőségi besorolását és súlyát. A mérlegjegyen rögzített megállapításait a pénztáros automatizmusként, bármiféle ellenőrzés, kritika nélkül elfogadta, így az I. rendű vádlott által megállapított besorolási és súly adatokkal töltötte ki a vételi jegyet és fizette ki ez alapján a vételárat az eladóként eljáró személyek részére. Terhelt1 I. rendű vádlottnak tehát döntő befolyása volt a cég által megkötött adásvételi szerződés lényegese tartalmi elemeire, azaz hogy mit és milyen mennyiségben, összességében milyen áron vásárol meg a gazdasági társaság. Terhelt1 I. rendű vádlott pedig megszegte munkáltatója felé fennálló egyik legalapvetőbb kötelezettségét, amikor a valóságosnál értékesebb hulladékfajtát, illetve nagyobb mennyiségeket tüntetett fel a mérlegjegyeken.

[67] Ezért Terhelt1 I. rendű vádlott korrupciós cselekményeinek helyes minősítése 2 rendbeli, a Btk. 291. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés a) pont, illetve b) pont II. fordulatra figyelemmel a (3) bekezdés c) pontja szerint minősülő, önálló intézkedésre jogosult személy által kötelességszegéssel, üzletszerűen és folytatólagosan elkövetett vesztegetés elfogadásának büntette.

[68] Ebből következően Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3ak aktív vesztegetési cselekményei helyesen a Btk. 290. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdésre figyelemre a (3) bekezdés b) pont II. fordulója szerint minősülő üzletszerűen és folytatólagosan elkövetett vesztegetés büntettének minősülnek.

[69] Az elsőfokú bíróság a váddal egyezően minősítette a vádlottak vagyon elleni cselekményét és a váddal egyezően állapította meg elkövetői minőségüket is, mely utóbbi rendelkezése – egyetértve a fellebbviteli főügyészség átiratában írtakkal – helyesbítésre szorult.

[70] A Btk. 373. § (1) bekezdése szerinti csalást az követi el, aki jogtalan haszonszerzés végett más tévedésbe ejt vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz. A csalás passzív alanya az a személy, akit a tettes megtéveszt. A passzív alany és a sértett személye azonos és különböző is lehet. A csalás sértettje az, akinél a kár bekövetkezik, akkor is, ha egyébként a csalás közvetett módon másokat is hátrányosan érint. Mivel megtéveszteni csak természetes személyt lehet, így jogi személy nem lehet passzív alany, csak a jogi személy vagyonával rendelkező természetes személy. A bűncselekmény alternatív elkövetési magatartásai a tévedésbe ejtés vagy a tévedésben tartás. Az elkövetési magatartás az eredmény, azaz a kár bekövetkezéséhez vezető okozati láncolat első lépcsője. A következő lépcső a passzív alany

cselekvése vagy rendelkezése, amely állhat akár tevésben vagy mulasztásban is. A vagyoni jogi rendelkezés nem csak a passzív alany hátrányára, hanem harmadik személy hátrányára is történhet, így a megtévesztett személy és a sértett személye különválhat egymástól. A láncolat harmadik lépcsőjeként a kár mint a bűncselekmény eredménye bekövetkezik.

[71] A Btk. 12. §-a szerint elkövető a tettes, a közvetett tettes és a társtettes (a továbbiakban együtt: tettesek), valamint a felbújtó és a bűnsegéd (a továbbiakban együtt: részesek).

[72] A Btk. 13. § (1) bekezdése szerint tettes az, aki a bűncselekmény törvényi tényállását megvalósítja, (2) bekezdés szerint közvetett tettes az, aki a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását e cselekményért kóros elmeállapot, kényszer vagy fenyegetés miatt nem büntethető, illetve tévedésben lévő személy felhasználásával valósítja meg, míg a (3) bekezdés kimondja, hogy társtettesek azok, akik a szándékos bűncselekmény törvényi tényállását egymás tevékenységéről tudva, közösen valósítják meg.

[73] A Btk. 14. § (1) bekezdése értelmében felbújtó az, aki más bűncselekmény elkövetésére szándékosan rábír, a (2) bekezdés szerint pedig bűnsegéd az, aki bűncselekmény elkövetéséhez másnak szándékosan segítséget nyújt.

[74] Az elsőfokú bíróság helyállóan rögzítette ítélete indokolásának [315] és [316] bekezdésében, hogy a hamis magánokirat felhasználása vétsége tekintetében a valótlan tartalmú magánokiratokat (mérlegjegyek, vételi jegyek) II. és terhelt3ak használták fel. Terhelt1 I. rendű vádlott azon magatartásával, hogy a mérlegjegyen valótlanul a ténylegesen bevittnél nagyobb súlymennyiségeket tüntetett fel, ezen cselekményeknek a bűnsegédje.

[75] Terhelt1 I. rendű vádlott a valótlan adatokkal kitöltött mérlegjegyeket átadta a vádlott társainak, akik bemutatták a pénztárosnak. A pénztáros a valótlan tartalmú mérlegjegy alapján a vételi jegyet elkészítette, az eladók pedig a vételi jegyen nyilatkoztak arról, hogy a mérlegjegyen feltüntetett fajtájú és súlyú, saját tulajdonukat képező hulladékot a társaságnak eladják, és az eladók ez alapján vették át annak ellenértékét.

[76] A csalás bűncselekményének elkövetési magatartását a valótlan tartalmú magánokiratok felhasználásával, a valótlan nyilatkozatok tételével II. és terhelt3ak fejtették ki, majd ezen magatartásuk következtében a gazdasági társaságnál a vételár átvételével bekövetkezett a kár, így a csalás bűncselekményét tettesként II. és terhelt3ak valósították meg. Azokban az esetekben, amikor e vádlottak hozzátartozói vagy ismerősei úgy vettek részt a jogügyletekben, hogy a mérlegjegyek és a vételi jegyek kiállítása az ő nevükre történt úgy, hogy azok valótlan tartalmáról tudomással nem bírtak, majd a vételár is II., illetve terhelt3aknak került átadásra, II. és terhelt3ak közvetett tettesként valósították meg a csalás büntetését. Ugyanakkor ha az elkövető ugyanazt a cselekményt részben önálló, részben

közvetett tettesként valósítja meg, akkor cselekménye egységesen a legsúlyosabb önálló tettesi alakzat szerint minősül [Kúria Bfv.1410/2018/6. (BH2019.291.)].

[77] Tekintettel arra, hogy a bűncselekmények elkövetésére irányuló szándékot II. és terhelt3ban Terhelt1 I. rendű vádlott váltotta ki, az ő kezdeményezésére és ötletére valósították meg e vádlottak a csalási cselekményt, így Terhelt1 I. rendű vádlott szándékkiváltó hatású cselekménye mellett az azok elkövetéséhez később nyújtott segítsége egységesen a felbujtás keretein belül értékelendő (BH2004.270.II.). Terhelt1 I. rendű vádlott mint felbujtó rendszeres haszonszerzésre törekedve két tettest bírt rá a bűncselekmények elkövetésére, ezért – figyelemmel a 3/2011. (X.14.) Büntetőjogi Jogegységi Határozatban foglaltakra is – Terhelt1 I. rendű vádlott esetében a vagyoni elleni cselekmények helyes minősítése 2 rendbeli, folytatólagosan és felbujtóként megvalósított, a Btk. 373. § (1) bekezdés (2) bekezdés b) pont bc) alpont, (4) bekezdés b) pontja szerinti üzletszerűen elkövetett nagyobb kárt okozó csalás büntette, miként a Btk. 345. §-a szerinti hamis magánokirat felhasználásának vétsége is 2 rendbeli folytatólagosan, felbujtóként elkövetettnek minősül.

[78] Ehhez igazodóan Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3ak által elkövetett csalás büntettét képező cselekmények minősítéséből a társtettesi elkövetői minőség mellőzésre szorult.

[79] A büntetések súlyosítását célzó ügyészégi fellebbezés és a védők ezzel ellentétes irányú, a büntetések enyhítését célzó perorvoslata alaptalannak mutatkozott.

[80] Kétségtelen, hogy a helyes minősítés mellett a vádlottakkal halmazati büntetésül kiszabható büntetés mértéke súlyosabb: Terhelt1 I. rendű vádlott bűnösségével érintett vesztegetés elfogadásának korrupciós bűncselekmények 5-től 10 évig, Terhelt2 II. rendű és Terhelt3 terhelt3ak által elkövetett korrupciós bűncselekmények pedig 2-től 8 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendők, így Terhelt1 I. rendű vádlott esetében az irányadó büntetési tételkeret 5 évtől 15 évig terjedő szabadságvesztés büntetés, melynek középértéke 10 év, míg Terhelt2 II. és Terhelt3 terhelt3ak esetében az irányadó büntetési tételkeret 2-től 12 évig terjedhet, amelynek középértéke 7 év.

[81] A törvényszék a büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi körülményeket túlnyomórészt helyesen tárta fel. Ugyanakkor a Terhelt1 I. rendű vádlott esetében a kártérítésre irányuló törekvései, szándéka enyhítő körülményként nem vehető figyelembe, hiszen csupán azt lehet az elkövető javára értékelni, ha az okozott kárt vagy annak egy részét megtérítette (Kúria 56. BK vélemény III.9.). Terhelt1 I. rendű vádlott esetében az enyhítő körülmények köréből cselekményeinek helyes minősítése következtében a bűnsegédi minősége mellőzésre szorult, ezzel szemben a bűncselekményben betöltött kezdeményező szerepe súlyosító körülményt jelent.

[82] A büntetés kiszabás során igen hangsúlyos az egyéniesítés, valamint a szankciónak a tetterányos meghatározása. Továbbá a büntetés kiszabása során az ítéletnek közvetíteni kell azt az üzenetet is, hogy az a bűnelkövető, aki megbánó magatartását a beismerő vallomáson túl feltáró jellegű vallomással is kifejezésre juttatja, valamint ezzel hozzájárul az idő- és költségigényesebb bizonyítási eljárás elkerülésére, érdemes arra, hogy a bíróság ezen együttműködési törekvését a kiszabott büntetésben is értékelje. Éppen ezért Terhelt I. rendű vádlott esetében nyomatékos enyhítő körülményt eredményezett tényfeltáró, beismerő, vádlott társaira is terhelő tartalmú beismerő vallomása, így annak ellenére, hogy a halmazatban lévő bűncselekmények közül a korrupciós bűncselekmény büntetési tétele, ekként mind a kiszabható büntetési tételkeret, mind a középérték súlyosabb az elsőfokú ítéletben megállapítottakhoz képest, Terhelt I. rendű vádlott büntetésének súlyosítása – különös tekintettel a cselekmény elkövetésének körülményeire is – nem volt indokolt. Mindamellett az elsőfokú ítéletben meghatározott 2 évi szabadságvesztés kiszabására a Btk. 82. § (1) bekezdés (2) bekezdés b) pontja szerinti úgynevezett enyhítő szakasz alkalmazásával kerülhetett sor.

[83] A vádlottak büntetlen előéletére, az időmúlásra és a cselekmények elkövetési körülményeire tekintettel nem vált indokoltá II. és terhelt3ak esetében sem az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetések súlyosítása, annak ellenére sem, hogy a velük szemben kiszabható büntetési tételkeret és a középérték az elsőfokú ítéletben meghatározottakhoz képest súlyosabb mértékű. Esetükben az elsőfokú határozatban rögzített szabadságvesztés kiszabására a Btk. 82. § (1), (2) bekezdés c) pontja szerinti enyhítő szakasz felhívása mellett kerülhetett sor.

[84] A kedvező személyi körülményekkel bíró, büntetlen előéletű vádlottak vonatkozásában megalapozott az a feltevés, hogy a velük szemben a büntetési célok a kiszabott szabadságvesztés végrehajtása nélkül is elérhetők, ezért egyetértve az elsőfokú ítélet [375] bekezdésében rögzített álláspontjával, a vádlottak személyi körülményeire figyelemmel esetükben a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése indokolt volt és a másodfokú bíróság álláspontja szerint ez nem került ellentétbe az általános megelőzés követelményével sem, szem előtt tartva a Kúria 55. BK vélemény II.2. pontjában írtakat is.

[85] Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a vádlottakkal szemben a Btk. 50. § (1), (2) és (3) bekezdése alapján a szabadságvesztés büntetés mellett pénzbüntetést is alkalmazott. Helytállóan határozta meg a pénzbüntetés napi tételszámát és az egy napi tétel összegét is, mely utóbbi vonatkozásában az elsőfokú ítélet [387] bekezdésében írt indokolás annyiban szorult helyesbítésre, hogy a Btk. 2. §-a nyomán cselekmény elkövetésekor e körben irányadó rendelkezések szerint a törvényi minimum 1000 forint volt, ezért főszabályként a cselekmény elkövetésekor irányadó egy napi tétel összeg törvényi minimumát alig meghaladó 1500 forint összegű egy napi tétel összeg megfelelően igazodik a vádlottak vagyoni, jövedelmi és személyi viszonyaihoz.

[86] A fellebbviteli főügyészség azon álláspontja, miszerint az elsőfokú bíróság a pénzbüntetések egy napi tétele összegének meghatározása során nem tartotta szem előtt az egyéniesítés követelményét, nem mutatkozott helytállónak, hiszen a vádlottak jövedelmi viszonyait és személyi körülményeit illetően megállapítható, hogy Terhelt3 terhelt3 a három vádlott közül valóban a legmagasabb összegű jövedelemmel rendelkezik, ugyanakkor 5 kiskorú személy eltartásáról gondoskodik; Terhelt2 II. rendű vádlott havi jövedelme meghaladja az I. rendű vádlott havi jövedelmét, azonban II. rendű vádlott 1 kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodik; Terhelt1 I. rendű vádlott pedig jelenleg nőtlen, gyermektelen családi állapotú.

[87] A pénzbüntetések, illetve a részletfizetés meg nem fizetésének esetére vonatkozó elsőfokú ítéletben írt jogkövetkezmény szorult a Btk. 51. § (2) bekezdése nyomán pontosításra, mivel a pénzbüntetés felfüggesztett szabadságvesztés mellett került kiszabásra, így a pénzbüntetés helyébe lévő szabadságvesztés végrehajtási fokozata a végrehajtás elrendelése esetén börtön, egyéb esetben fogház.

[88] Az elsőfokú bíróság elmulasztott határozatának indokolásában kitérni az előzetes bírósági mentesítés kérdésére. Az Alkotmánybíróság 8/2015. (IV. 17.) AB határozata szerint Btk. 102. § (1) bekezdése alkalmazásakor az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelmény, hogy a bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén hivatalból vizsgálja az előzetes bírósági mentesítés lehetőségét, és arról az ítéletben rendelkezzen. E vizsgálat tehát nem csak lehetőség, hanem alkotmányos kötelezettség.

[89] A Btk. 102. § (1) bekezdés értelmében a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztése esetén a bíróság az ügydöntő határozatában előzetes mentesítésben részesítheti az elítéltet (terheltet), ha arra érdemes.

[90] Az előzetes mentesítés alkalmazásának kettős feltétele van: az objektív oldal a szabadságvesztés kiszabása, melynek végrehajtását a bíróság felfüggesztette (ún. feltételes elítélés), a másik, bírói mérlegelést igénylő feltétele pedig a terhelt érdemessége. Az érdemesség megítélésénél jelentőséggel bír a bűncselekmény tárgyi súlya, az elkövető személyében rejlő társadalomra veszélyesség foka. Az érdemesség megítélésénél értékelni kell tehát a bűncselekmény tárgyi súlya mellett annak jellegét, az elkövető személyét, a bűnösség fokát, a feltárt bűnösségi körülményeket és mindazon alanyi körülményeket, melyek a terhelt előéletéhez, életviteléhez kapcsolódnak. E részben fontos támpontot ad az ítélezési gyakorlat, a közzétett eseti, precedens jellegű legfelsőbb bírósági, illetve kúriai döntések.

[91] Az előzetes mentesítés a bírói gyakorlat szerint rendkívüli intézmény (BH1996. 510.). Jelen esetben a bíróság kiemelt tárgyi súlyú korrupciós bűncselekmények miatt (is) szabta ki a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztést, az előzetes mentesítés ellen szól egyértelműen a korrupciós bűncselekmény jellege. E bűncselekmény tárgyi súlya, a társadalom, az állami működés zavartalan és tiszta voltába vetett bizalom iránti érdek nem áll összhangban az előzetes bírósági mentesítéssel (BH1983. 51., BH1983. 221., Kúria Bhar.II.565/2020/10., Kúria Bhar.II.882/2021/7.) Sem a korábbi Btk, sem a hatályos törvény gyakorlata korrupciós, minősített vesztegetési cselekményeknél nem alkalmazza az előzetes mentesítést és ettől eltérni jelen esetben sincs megfelelő indok, azt a vádlottak büntetlen előélete, kedvezőbb alanyi-familiáris körülményei sem teszik lehetővé. Az enyhítő tényezőket a bíróság megfelelően értékelte akkor, amikor a vádlottakkal szemben feltételes elítélést és nem végrehajtható büntetést szabott ki, melyre valóban nincs szükség.

[92] Az egyszerűsített felülvizsgálat körébe tartozó rendelkezések közül [Be. 590. § (7) bekezdés I. fordulat] törvényes döntés született a feltételes szabadságra bocsáthatóság legkorábbi időpontjára, a bűnjelekre és a bűnügyi költségre vonatkozóan is.

[93] Az elsőfokú bíróság helyesen rendelt el Terhelt I. rendű vádlottal szemben 260 000 forint összegű vagyonekobzást, melynek jogalapja helytálló, azt az ítélete [390] bekezdésében az irányadó tényekkel összhangban indokolta. Szükséges felhívni a Kúria 78. BK vélemény I. pontját is, amely szerint korrupciós bűncselekmény valamelyikének elkövetése során a passzív vesztegető az aktív vesztegetőtől a vagyoni előnyt ha megszerzi, vele szemben arra, mint bűncselekmény elkövetéséből eredő, a bűncselekmény elkövetése során vagy azzal összefüggésben szerzett vagyona a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontja alapján vagyonekobzást kell elrendelni. A ténylegesen átvett vagyoni előnyre nézve a vagyonekobzás nem mellőzhető (ÍH2009.91.).

[94] Ugyanakkor tévedett a törvényszék, amikor Terhelt I. rendű vádlottól lefoglalt 4 187 000 forint összeg vonatkozásában akként rendelkezett, hogy a vele szemben megállapított pénzbüntetés, vagyonekobzás és elbírált polgári jogi igény biztosítása érdekében vissza kell azt tartani, a fennmaradó részt a lefoglalás megszüntetését követően ki kell adni I. rendű vádlott részére.

[95] A Btk. 74/A. § (1) bekezdés g) pontja szerint ellenkező bizonyítási vagyonekobzás alá eső vagyonnak kell tekinteni és vagyonekobzást kell elrendelni arra a vagyonra is, amelyet vesztegetés elfogadása, hivatali vesztegetés, hivatali vesztegetés elfogadása elkövetője a büntetőeljárás megindítását megelőző 5 évben szerzett, ha a vagyon, illetve az elkövető életvitele az igazolható jövedelmi viszonyaihoz, személyi körülményeihez képest különösen aránytalan.

[96] Ezen ügynevezett kiterjesztett hatályú vagyonekobzás 2014/42/EU irányelvben meghatározott funkciója a bűnözés elleni hatékony küzdelem érdekében az, hogy az elkövető bűnösségének megállapítása esetén a konkrét bűncselekménnyel kapcsolatos vagyon mellett meghatározott feltételek esetén az elkövető további vagyona is elkobozható legyen. Ezen uniós jognak megfelelését célozta a Btk. 74/A. §-ában írt szabályok törvénybe iktatása, így az elkobzás – az elkövetés idején már hatályban volt rendelkezések szerint – kiterjed arra a vagyonra is, amelyet a Btk. 74/A. § (2) bekezdés a)-q) pontjaiban írt bűncselekmények elkövetője a büntetőeljárás megindítását megelőző 5 évben szerzett, ha a vagyon, illetve az elkövető életvitele az igazolható jövedelmi viszonyaihoz, személyi körülményeihez képest különösen aránytalan. Amennyiben azonban bizonyítást nyert, hogy a vagyon nem bűncselekményből származik, a vagyonekobzás nem rendelhető el [Btk. 74/A. § (3) bekezdés].

[97] Ezzel összefüggésben indokolt kitérni a bizonyítási teher elvének mibenlétére, vagyis arra, hogy a védelem esetén is ugyanolyan jellegzetességgel rendelkezik-e mint a vádló tekintetében. A büntetőeljárás törvény annak deklarálásával, hogy a vádló köteles a vád bizonyítására, a funkciómegosztást figyelembe véve teszi hangsúlyossá, hogy ki viseli a vádért a felelősséget, kire telepíti a bizonyítási terhet. A bizonyítási teher megfordulása esetén

valójában a valóság bizonyításának (exceptio veritatis) kivételes eseteit fogalmazza meg a törvény, következésképpen annyit jelent, hogy a megengedett körben a vádlott tartozik felelősséggel az adott tény valóságáért. Nem elegendő tehát a pusztá kétségek ébresztése, valónak ugyanis csak akkor lehet elfogadni egy bizonyítandó tény, ha rendelkezésre álló adatok és körülmények a logika, az észszerűség szabályai mentén együttesen abba az irányba mutatnak, hogy az adott történés, magatartás, állapot, státusz...stb. másképp nem állhatott elő.

[98] Terhelt1 I. rendű vádlott lakóhelyén, az általa használt szobában tartott kutatás során feltalálásra és lefoglalásra került 4 187 000 forint összegű készpénz. Az I. rendű vádlott személyi körülményeire vonatkozó, az elsőfokú ítélet [8] bekezdésében rögzített adatok szerint I. rendű vádlott a szülei tulajdonát képező lakásingatlanban él, ingatlanvagyonnal, komolyabb értékű ingó vagyonnal, megtakarítással nem rendelkezik, tulajdonát egy 2002. évjáratú Ford Focus típusú gépjármű képezi. Saját maga gondoskodik a vele közös háztartásban élő szülei gondozásáról és ellátásáról.

[99] Ezen túlmenően a rendelkezésre álló ügyiratokból megállapítható, hogy a sértetti gazdasági társasággal 2016. július hó 12. napján kötött munkaszerződése alapján a teljes munkaidőben foglalkoztatott vádlott munkabére havi bruttó 111 000 forint volt. Az adóhatóságtól beszerzett igazolás szerint 2018. évben a vádlott összes bruttó jövedelme 1 895 566 forint volt, első gyanúsított kihallgatásán 2020. szeptember hó 9. napján havi nettó 109 000 forint jövedelemről nyilatkozott. Előadása szerint a cselekmények elkövetésekor kifejezetten szűk anyagi helyzetben volt, vele együtt élő, idős szüleit támogatja.

[100] Ezért Terhelt1 I. rendű vádlottól lefoglalt 4 187 000 forint a törvényi vélelem alapján vagyonek Kobzás alá esik. A törvényi vélelem ugyanis ahhoz fűzi a joghátrány alkalmazandóságát, hogy azt az elkövető a bűncselekményt megelőző 5 évben belül szerezte, vagyis nem azt fogadja el valónak, hogy vagyona a bűncselekmény elkövetéséből származik. A jogalkotói cél az volt, hogy a konkrét bűncselekménnyel kapcsolatos vagyon mellett meghatározott feltételek esetén az elkövető más vagyona is elkobozható legyen, ekként ez nem ütközik a kétszeres értékelés tilalmába.

[101] A Btk. 74. § (5) bekezdés a) pontja szerint azonban nem rendelhető el vagyonek Kobzás arra a vagyonra, amely a büntetőeljárás során érvényesített polgári jogi igény fedezetül szolgál. A vagyonek Kobzás célja ugyanis nem pusztán a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyon elvonása, hanem az is, hogy helyt adjon a sértett által érvényesített, a bűncselekménnyel okozott kár jóvátételére irányuló polgári jogi igénynek.

[102] A Cég magánfél által bejelentett polgári jogi igény tekintetében a törvényszék Terhelt1 I. rendű, Terhelt2 II. rendű vádlottakat egyetemlegesen 768 530, Terhelt1 I. rendű és Terhelt3 terhelt3akat egyetemlegesen 530 073 forint kártérítés, azaz összesen 1 298 603 forint kártérítés megfizetésére kötelezte. Ekként a 4 187 000 forint lefoglalt pénzösszezből a Btk.

74. § (5) bekezdés a) pontja szerint a polgári jogi igény fedezetül szolgáló 1 298 603 forint összeg tekintetében vagyonek Kobzásnak nincs helye, így – figyelemmel a Kúria 69. BK vélemény II. pontjában írtakra is – a fennmaradó 2 888 397 forintra kellett vagyonek Kobzást elrendelni a Btk. 74/A. § (2) bekezdés g) pontja alapján.

[103] A polgári jogi igény fedezetül szolgáló 1 298 603 forint vonatkozásában pedig a Be. 320. § (1) a) pontja alapján a lefoglalást meg kellett szüntetni, de azt a Be. 323. § (2) bekezdése szerint a magánfélnek az elsőfokú eljárás során az ügyészégi perbeszédet követően tett (tartalma szerint értékelt) indítványára a másodfokú bíróság visszatartotta. A Be. 323. § (3) bekezdése szerint rendelkezett az ítéltábla arról, hogy a visszatartást meg kell szüntetni, ha a Cég magánfél a megállapított teljesítési határidő lejártától számított 2 hónapon belül nem kért végrehajtást.

[104] Ami az elsőfokú ítélet további rendelkezéseit illeti, nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 53. § (1) bekezdése alapján a büntetőeljárás során a magánfél által előterjesztett polgári jogi igény után eljárási illeték megfizetésére kötelezte a vádlottakat, hiszen az Itv. 59. § (1) bekezdés, illetve 62. § (1) bekezdés c) pontja alapján a bűncselekménnyel okozott kártérítés igény tárgyi illetékfeljegyzési jogos, mely esetben az fizeti az illetéket, akit a bíróság erre kötelez.

[105] Az Itv. 38. § (1) és 39. § (1) bekezdésében rögzítettek szerint az illetéket az eljárás megindításakor kell megfizetni és annak alapja az eljárás alapja az eljárás tárgyának az eljárás megindításakor fennálló értéke. Jelen esetben a polgári jogi igény előterjesztésekor hatályos rendelkezéseket kellett ekként figyelembe venni. Az elsőfokú bíróság [395] bekezdésében felhívott Itv. 42. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja azonban még nem volt hatályban, így jelen esetben az Itv.-nek a polgári jogi igény előterjesztésekor hatályos 42. § (1) bekezdés a) pontja szerint az illeték mértéke 6% volt.

[106] Tekintettel arra, hogy Terhelt1 I. rendű vádlott és Terhelt3 terhelt3 a csalási bűncselekménnyel okozott kár vonatkozásában fennálló sértetti követelést jogalapjában ésösszagszerűségében is elismerte, így esetükben az Itv. 58. § (1) bekezdés a) pont ac) alpontja szerint a mérsékelt (10%-os mértékű) szabályokat kellett alkalmazni.

[107] A fentebb kifejtettek mentén I. és II. rendű vádlottakat egyetemlegesen terhelő 768 530 forint kártérítés után fizetendő eljárási illeték összege helyesen 46 111 forint, amelyből Terhelt1 I. rendű vádlottat mérsékelt 10%-os mérték, azaz 4611 forint, míg terhelt3at a fennmaradó összeg terheli. I. és terhelt3akat egyetemlegesen terhelő 530 073 forint kártérítés után fizetendő 6%-os mértékű illeték összege helyesen 31 804 forint, melynek a mérsékelt 10%-os összege 3180 forint, és az az I. és terhelt3akat egyetemlegesen terheli.

[108] A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a fentiek szerinti részében a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

[109] Terhelt2 II. rendű vádlott időközben megváltozott személyazonosító okmányának számát a Be. 604. § (3) bekezdés c) alapján rögzítette a másodfokú bíróság.

[110] Az ítéltábla határozata elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (1) és (2) bekezdésében foglalt előírások zárják ki, ugyanis másodfokon az elsőfokú bírósággal ellentétes döntés nem született.

Debrecen, 2025. december 3.

Dr. Répássy Árpádné Dr. Német Laura a tanács elnöke s. k.

Dr. Toma Attila előadó bíró s. k.

Dr. Sörös László bíró s. k.

Záradék: A Miskolci Törvényszék 6.B.16/2023/93. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla jelen határozatában írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2025. december 3.

Dr. Répássy Árpádné Dr. Német Laura s. k.
a tanács elnöke